

bservant

6

Jaargang 15, 6 oktober 1994

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

pagina 3

Vijf uur had de faculteitsraad cultuur- en wetenschapsstudies nodig om het beleids- en formatieplan aan te nemen.

pagina 5

Studium Generale over 'het gekleurde horen' en de voordelen van een zwart-wit monitor.

pagina 6

Een scriptie over transmurale pillenhandel.

pagina 9

Duizenden aankomende studenten verdrongen zich voor de standjes. Ze komen echter niet meer af op populaire slogans, ze willen studieresultaten horen en eerlijk worden voorgelicht.

pagina 15

Gauguin in Luik, een studentenband in Maastricht.

pagina 16

De dierenliefde van RL-medewerkers.

Gezondheidswetenschappen grootste verliezer, Bedrijfskunde grootste winnaar

Recordaantal eerstejaars

Het aantal eerstejaars dat aan de Rijksuniversiteit Limburg aan een studie begint is nog nooit zo hoog geweest als dit jaar. Op 30 september hadden zich 1873 nieuwe studenten laten inschrijven, 109 meer dan vorig jaar op dezelfde datum. De verwachting is dat dit aantal de komende weken verder stijgt tot 1950. Dat zou een winst van ruim zeven procent ten opzichte van vorig jaar betekenen, toen het aantal eerstejaars uitkwam op 1818.

Het totale aantal ingeschrevenen aan de RL bedraagt nu bijna achtduizend, maar omdat enkele honderden studenten meer dan één studie volgen en dus dubbel staan ingeschreven, wordt het totale aantal studenten nu geschat op 7750. De stijging komt voor het grootste deel op het conto van de studierichting Internationale Bedrijfskunde, die vorig jaar haar eerste studenten heeft binnengehaald. Zolang daar niemand afstudeert of afhaakt, is iedere eerstejaars pure winst. In het tweede jaar van haar bestaan heeft Internationale Bedrijfskunde tot nu toe 242 eerstejaars getrokken. Dat is minder dan de numerus fixus, die op 265 was gesteld. Van het economisch front is er nog meer goed nieuws: de dalende belangstelling voor de economiestudie is bijna tot stilstand gekomen. Dit jaar worden 'nog maar' twintig studenten minder verwacht dan vorig jaar, terwijl zusterfaculteiten grotere dalingen melden. Het meest ver-

heugende nieuws voor de economen is echter dat het aantal econometriestudenten meer dan verdubbeld is. Vorig jaar was de belangstelling gedaald tot het zorgwekkende peil van 14, maar dit jaar zijn al 34 inschrijvingen geregistreerd. Ook bij de juridische faculteit wordt na jaren van neergang opgelucht adem gehaald, nu het aantal eerstejaars weer stijgende is. Voor Nederlands recht staan nu 411 eerstejaars ingeschreven. Dat zijn er 39 meer dan vorig jaar op dezelfde datum. Fiscaal recht boekte met 62 inschrijvingen een winst van twee. Voor faculteitsdirecteur mr. A. Luermans staat het vast dat de groei te danken is aan het pgo-onderwijs omdat meer dan zestig procent van de eerstejaars van buiten Limburg komt en omdat zusterfaculteiten op Groningen na een groot verlies aan belangstelling lijden. Zelfs geneeskunde stijgt omdat voor het eerst na vele jaren de numerus fixus met 15 is verruimd tot 165 eerstejaars. Tegenover de stijgende faculteiten staan drie dalende. Cultuur- en wetenschapsstudies, die vorig jaar rond deze tijd de honderdste eerstejaars binnenhaalde, bleef vorige week op 99 steken. Bij Algemene Wetenschappen is de enige studierichting, Kennistechnologie, na de korte opleving van vorig jaar weer teruggevalen van 20 naar 15 eerstejaars: 4 Nederlanders en 11 Belgen. De daling wordt toegeschreven aan de verscherping van de toelatingseisen. De eerstejaars tellen overigens niet mee in Maastricht, maar in Diepenbeek, omdat zij daar de eerste twee jaar van hun studie volgen. Wel worden vier van de vijf derdejaars, die het Belgische deel van hun studie hebben afgerond, voor het eerst aan het Maastrichtse studentenbestand toegevoegd, omdat zij hier de laatste twee jaar van hun studie komen volgen.

De grootste klap valt dit jaar waar hij verwacht werd: bij Gezondheidswetenschappen. Die faculteit valt terug van 557 naar 490 eerstejaars. Dat is hoofdzakelijk het gevolg van het inzakken van de markt voor deeltijdstudenten Verplegingswetenschappen. Daar is het stuwmeer, dat de afgelopen jaren wegens capaciteitsgebrek was ontstaan, snel aan het opdrogen. In plaats van de 132 deeltijdstudenten van vorig jaar zijn er dit jaar nog maar 70 over. Een ander zorgenkindje is de bovenbouwstudie Milieugezondheidskunde, die het toch al niet briljante aantal van 24 nieuwe studenten (eigenlijk tweedejaars, omdat zij hun propedeuse elders volgen) zag teruglopen tot 20. De voorzitter van het College van Bestuur, dr. K. Dittrich, zegt dat ondanks de geringe belangstelling voor de bètastudies Kennistechnologie en Milieugezondheidskunde er nog niet gepeikerd wordt over het beëindigen van de noodlijdende onderdelen: „Maar het is duidelijk dat er iets moet gebeuren, zo kan het niet doorgaan. Over Kennistechnologie vinden momenteel gesprekken plaats met Diepenbeek over de vraag waarom we aan al die belangstellenden toch maar een handjevol inschrijvingen over houden. Er komen driehonderd belangstellenden naar de voorlichtingsdag, daarvan melden zich er honderd aan, maar uiteindelijk zien we niet meer dan een tiental studenten die zich inschrijven. Hoe dat ook komt, we zoeken de oorzaak in ieder geval bij onszelf.” Over Milieugezondheidskunde denkt Dittrich dat die richting zich duidelijker kan profileren als zij vanaf volgend jaar een eigen propedeuse krijgt.

Jacques Herraets

Wereldierendag. Ook aanleiding voor de medewerkers van de RL, om hun huisdieren eens extra te vertroetelen. Zie pagina 16 (foto Nelis Tutkey)

Stormloop blijft uit na tv-spots

De tv-spots die aankomende studenten moeten verleiden voor de Rijksuniversiteit Limburg te kiezen, hebben tot nu toe geen overweldigend succes opgeleverd. De nep-professoren die langs pittoreske plekje paraderen en de blijde studenten die in een deux-chevaux'tje van het studielandschap door het studieparadijs Maastricht naar het zonnige Vrijthof rijden, hebben na de eerste zeventien vertoningen 240 belangstellenden naar de telefoon doen grijpen om een van de getoonde 06-nummers te draaien. Hoeveel indirecte reacties de uitzendingen opleveren valt moeilijk te zeggen. Die oogst is kleiner dan die van een paginagrote advertentie in landelijke kranten, die doorgaans per stuk 150 tot 200 reacties opleveren. Toch kan de tv-campagne uiteindelijk meer opleveren omdat de spotjes nog tot 29 oktober worden uitgezonden. Daarnaast zullen deze maand ook nog advertenties verschijnen in de Limburgse regionale bladen om scholieren te attenderen op de voorlichtingsdagen die vanaf begin november worden georganiseerd. De les die de bedenkers van de campagne tot nu toe hebben geleerd is dat de spots overdag meer respons opleveren dan 's avonds. Daarom zijn de avondspots, die voor oktober op het programma stonden, vervroegd. „Scholieren blijken vooral aan het einde van de middag en het begin van de avond te kijken,” zegt Ton Brouns van de afdeling PR en Voorlichting.

Jacques Herraets

Avontuurlijke fase cultuurwetenschappen is voorbij

De vergadering vergde in plaats van de beoogde twee uur nog eens drie uur extra, inclusief drie schorsingen en vijf moties. Het getuigt dus van vooruitziende vermogens dat een geïrriteerd raadslid meteen al aan het begin constateerde dat bestuur noch raad enig talent voor politiek hebben. De raad van de faculteit der cultuurwetenschappen besprak vorige week donderdag het nieuwe beleids- en formatieplan.

Irritatie over het bestuurlijk handelen was er volop. "Erg onzorgvuldig, erg ongelukkig", zo werd het 'manoeuvreren' door het bestuur onder leiding van decaan prof. dr. W. Kusters gekarakteriseerd. Geheel volgens de verwachtingen werd een belangrijk deel van de bespreking van het facultaire beleids- en formatieplan gedomineerd door de vraag of er nu wel of niet een vierde vakgroep moet worden ingesteld. Het bestuur was er in eerste instantie (juni) tegen, daarna (augustus) toonde men zich "gehoord de raad" toch voorstander van een vierde vakgroep. En wel op het terrein van de wetenschaps- en techniekdynamica. Maar de raad, zo betoogde wp-lid drs. T. Nijhuis, had daar helemaal niet om gevraagd. Misschien wel om die vierde vakgroep, maar zeker niet met die signatuur. Wat dat betreft had een zwaardere sociaal-wetenschappelijke inkleuring op heel wat meer instemming kunnen rekenen. Het resultaat was nu een "onzakelijke" oplossing die werkelijk niemand beviel, schamperde Nijhuis.

Dat het bestuursvoorstel de vakgroep wijsbegeerte in het verkeerde keelgat was geschoten, bleek al eerder uit de schriftelijke vakgroepsreacties. Haar zegsman in de raad, dr. R. de Wilde, deed dat nog eens dunnetjes over. Hij beklagde zich hartgrondig over de bestuurlijke "ommezwaai", over de "inconsistentie" in de voorstellen. Van hem kwamen de kwalificaties dat een en ander 'onzorgvuldig en ongelukkig' was, van hem ook de vaststelling dat politiek "toch echt een vak is". Zijn waardering voor de openheid van het bestuur, dat had getoond naar de geluiden in de faculteit te willen luisteren, werd getemperd door het gevoel dat datzelfde bestuur het oor iets teveel naar die geluiden had laten hangen, dat het zich tot speelbal van allerlei krachten had laten maken. "Het is kennelijk moeilijk om één lijn aan te houden. Dit is het bewijs hoe moeilijk politiek eigenlijk is. Het talent daarvoor hebben we niet in huis, anders zaten we hier niet" betoogde De Wilde.

Het voornaamste argument dat het bestuur hanteert (eerst de lacunes in het onderwijs bepalen, en daaruit afleiden welke expertise in de vorm van een nieuwe vakgroep noodzakelijk is) kon hem evenmin overtuigen. "Het begrip 'lacune' is niet absoluut; als raad en bestuur heb je je eigen verantwoordelijkheid, en kun je ook vooruitlopen op evaluaties."

Decaan Kusters liet zich echter niet in de hoek drijven; van wankelmoedigheid, switches of een ommezwaai was geen sprake, vond hij, het bestuur was juist consistent geweest in de gedachte dat de inkleuring van een nieuwe vakgroep geen voorschot moest nemen op toekomstige ontwikkelingen

in het onderwijs. En dus had men na de discussie in de raad van juni geconcludeerd dat er dan maar een vierde vakgroep moest komen, maar dat die in eerste instantie opgebouwd moest worden met reeds aanwezig personeel. En die naam 'wetenschaps- en techniekdynamica', ach, die deed er niet zoveel toe, het had best een sociaal-wetenschappelijke vakgroep kunnen zijn, als er maar geen nieuwe mensen geworven zouden worden die zich vervolgens een weg moesten zien te banen op nieuwe terreinen. Kusters: "Op die manier is de vakgroep letteren & kunst ontstaan. Die kon volledig haar eigen richting gaan zoeken. Maar de avontuurlijke fase van de faculteit is voorbij. Nu kan dat niet meer."

Het compromis van het bestuur: uitsstel van de beslissing totdat duidelijk is welke signatuur de nieuwe vakgroep kan krijgen, werd tenslotte met wat aanvullingen overgenomen. Op instigatie van De Wilde en met volledige instemming van het bestuur werden enige criteria toegevoegd waaraan te zijner tijd (voor 31 januari 1995, postuleerde De Wilde) het besluit getoetst kan worden. Lacunes in het onderwijs en de relatie met de uitbouwplannen zullen niet meer de enige criteria zijn, daarnaast moet ook gekeken worden naar de profilering van de faculteit als geheel en naar die van het onderzoek. Verder dienen de opmerkingen van de uitbouwcommissie over dit onderwerp ter harte te worden genomen. Hier schuilt nog een addertje onder het gras, want één daarvan behelst de gedachte dat vakgroepen die medewerkers leveren voor de nieuwe vakgroep, compensatie zullen krijgen in de vorm van 'herbezetting'. Daarover werd tijdens de raadsvergadering evenwel niet meer gerept.

Wat zich liet aanzien als het tweede grote onderwerp in het beleids- en formatieplan, de uitbouw met de nieuwe studievarianten 'visuele cultuur' en 'politieke cultuur', bleek nauwelijks aan bod te komen. Althans, niet inhoudelijk. Het bestuur stelde zich op het standpunt dat de echt inhoudelijke discussie niet in de raad maar elders thuis hoort, bijvoorbeeld in de opleidingscommissie. De raad ging daar morrend mee accoord. Frustratie heerste er wel over het feit dat hier een faculteitsraad zich ambtshalve over uitbouwplannen boog, terwijl tegelijkertijd het facultaire voorlichtingsmateriaal waarin beide varianten worden aangeprezen, al de deur uit is. Kusters erkende dat deze procedure minder elegant is, maar benadrukte het belang van een snelle start van de nieuwe richtingen. Aangezien er tekorten dreigen vanwege teruglopende studentenaantallen moeten nieuwe initiatieven zo snel mogelijk, nu er nog reserves en additionele fondsen zijn, op de rails worden gezet. Ook de kleine schermutselingen over de plaats van vrouwenstudies in de faculteit liepen met een sissier af. Waar eerst nog bij motie (in deze raad wordt elke tekstuele wijziging van een bestuursvoorstel met een motie afgehandeld) werd geëist dat de faculteit conform het besluit van de universiteitsraad één fte vrijmaakt voor vrouwenstudies, vond men zich uiteindelijk in het compromis om eerst een evaluatie af te wachten die bekijkt hoe vrouwen- ofwel 'gender' studies nu al verweven zijn in onderwijs en onderzoek. Het bestuur is van mening dat zulks het geval is en waarschijnlijk meer dan één fte beslaat.

Wammes Bos

Actievoerende studenten bieden kamerleden, die op weg zijn naar een diner, een glaasje limonade aan (foto Bram de Hollander)

Vreedzame studentenacties

Joligheid overheerst nog in de studentenacties tegen de bezuinigingen op het hoger onderwijs en de studiefinanciering. De ondertoon wordt echter serieuzer. In Amsterdam bezetten zo'n 30 studenten en jongeren afgelopen maandagavond het partijbureau van de PvdA. Zij eisten onder meer dat studiefinanciering weer wordt verlengd naar zes jaar. Premier Kok zegde een overleg toe met een delegatie van de PvdA. Dinsdagochtend om zes uur werden de bezetters door de politie verwijderd.

Enkele uren daarna was het secreta-

riaat van de VVD in Amsterdam aan de beurt. Daar verlieten de 20 bezetters na ruim vijf uur het pand uiteindelijk zonder dat hun toezeggingen waren gedaan.

Vorige week vrijdag werden kamerleden die een werkbezoek brachten aan Amsterdam achtervolgd door als paarse spoken verkleedde studenten. Zij vroegen opheldering over de door 'paars' voorgestane bezuinigingen. In Groningen liepen donderdag 200 studenten mee in een demonstratie, waar - voor het eerst - ook de voorzitter van het college van bestuur Bleu-

mink in meeliep. Een deel van de studenten blokkeerde gedurende een uur de belangrijkste invalsweg van de stad. De politie voorkwam met een charge een blokkade van een winkelstraat. De organisatie had op 5000 deelnemers gerekend.

Voor de komende weken zijn diverse 'ludieke' acties gepland. In Maastricht wordt een krans gelegd bij een 'OV-monument' en een fakkeloptocht gehouden. In Nijmegen gaan studenten een heitje voor een karweitje verrichten.

HOP/Pieter Evelein

VSNU komt met nieuw blad

De vereniging van universiteiten VSNU is van plan volgend jaar een nieuw tijdschrift op de markt te brengen. Het komt in de plaats van twee bestaande periodieken, VSNU-Opinie en U&H.

Hat blad krijgt volgens een VSNU-voorlichter een meer journalistieke opzet dan zijn voorgangers. Ofschoon in magazine-formaat zal het "sober, zeker niet glossy" worden. Het moet een combinatie van 'lichte' en 'zware' artikelen gaan brengen, deels als eigen redactionele produktie en deels aangeleverd vanuit de universiteiten.

Met ingang van het volgende academisch jaar komt het op de markt. De presentatie vindt plaats tijdens de feestelijke viering van het tienjarig bestaan van de VSNU. Over de naamgeving is nog geen definitief besluit gevallen, de voorlopige werktitel luidt 'Universitair'. Ook de redactieformule is nog niet vastgelegd, en dus ook niet of er redactioneel onafhankelijk van de VSNU geopereerd kan worden. De VSNU wil het blad zes keer per jaar uitbrengen, in een zelfde frequentie dus als U&H, het voormalige 'Universiteit en Hogeschool'. Dat tijdschrift

heeft dit jaar zijn veertigste jaargang bereikt. In 1954 werd het door het Rectoren College opgericht. De combinatie met het recente 'VSNU-Opinie' moet leiden tot een blad dat "de academische gedachte levend houdt, de actualiteit in het hoger-onderwijsbeleid behandelt en de forumfunctie van de VSNU ondersteunt", aldus de voorlichter.

Wammes Bos

Beslissing over lening pas in maart

Studenten zullen pas volgend jaar maart zeker weten of hun beurs voor het studiejaar 1993-1994 wordt omgezet in een lening. Door een gebrekkige administratie is de Informatie Beheer Groep (IBG) niet in staat om eerder duidelijkheid te verschaffen. Die beschuldiging uit het Landelijk Beraad Studentendecanen (LBS). Universiteiten en hogescholen moeten voor 1 november aan de IBG doorgeven welke studenten niet aan de temponorm van 25 procent (10 studiepunten) hebben voldaan. Hun beurs wordt omgezet in een rentedragende lening.

Het Centraal Register Inschrijvingen

(CRI), onderdeel van de IBG, gaat vervolgens van elke student op de 'zwarte lijst' na of hij misschien bij een andere studie wel de temponorm heeft gehaald. Volgens de IBG een koud kunstje. Een woordvoerder garandeert dat de controle snel en feiteloos zal verlopen, "zelfs al zou iemand 50 studies tegelijk doen". "Rond de jaarwisseling versturen we de brieven met de definitieve beslissing dat iemands beurs is omgezet in een lening", aldus de woordvoerder. De vereniging van studentendecanen gelooft daar helemaal niets van. Volgens secretaris J. Meerburg, zelf decaan aan de Universiteit van Amster-

dam, hebben medewerkers van het Centraal Register in gesprekken met het ministerie van onderwijs en het LBS meerdere malen gewaarschuwd voor de nog altijd niet goed functionerende administratie van het CRI. "Hoewel er al jaren wordt gewerkt aan verbetering, bevat het systeem nog veel fouten. Op z'n vroegst in de loop van maart kan duidelijkheid worden gegeven, is ons gezegd", aldus Meerburg.

Overigens verwacht Meerburg dat het aantal studenten dat vorig jaar de temponorm niet heeft gehaald, meevalt. Op verschillende instellingen circuleren cijfers rond de 10 procent. Meerburg denkt echter dat daar "veel ruis" in zit. Bijvoorbeeld doordat een student meerdere studies tegelijk doet, al of niet aan twee verschillende instellingen.

HOP/Pieter Evelein

„Ritzen veroorzaakt de zoveelste chaos”

De gezamenlijke studentendecanen, de hogescholen en de studentenorganisaties LSVb en ISO vegen de vloer aan met het plan van minister Ritzen voor het sparen van studiepunten. Het idee is te prijzen, de uitwerking zal tot een volstrekte chaos leiden, luidt unaniem de voorspelling.

„Dit is de zoveelste krankzinnige regeling die Ritzen weet te bedenken. De gevolgen zijn voorspelbaar: het wordt een puinhoop.” Secretaris J. Meerburg van het Landelijk Beraad Studentendecanen (LBS) wordt er moedeloos van. Keer op keer hebben de gezamenlijke decanen de minister gewaarschuwd om niet wéér te gaan sleutelen aan de tempobeurs. Want elke regeling erbij zorgt voor nog meer verwarring bij studenten, en voor nog meer administratieve rompslomp. En nu presenteert de minister een onnavolgbaar spaarsysteem. Punten meenemen als je meer dan 80 procent haalt, met terugwerkende kracht een 'onvoldoende' compenseren bij meer dan 42 punten (100 procent) en zo je lening alsnog in een beurs omzetten, maar in elk geval elk jaar minstens 25 procent halen - flexibel studeren is prachtig, vindt Meerburg, maar op deze manier moet het mis gaan. Immers, als het systeem volgend studiejaar ingaat, werken er twee stelsels naast elkaar: één met de tempobeurs en één met de prestatiebeurs. De duur van de studiefinanciering kan dan voor dezelfde studie bo-

vendien uiteenlopen van vier tot zes jaar. Administraties die beslissen over de toekenning van studiefinanciering, zullen er volgens Meerburg niet in slagen deugdelijk te registreren welke student onder welk systeem valt. Zowel op landelijk niveau, als bij de universiteit of hogeschool. Alleen al het spaarsysteem vraagt volgens Meerburg om „ellende”. Zowel administratief, als inhoudelijk. Zij geeft een voorbeeld: een derdejaars student scoort wegens ziekte in het studiejaar 1997-1998 te weinig punten. Hij doet een geslaagd beroep op het afstudeerfonds en zijn universiteit betaalt voor hem de lening. Omdat hij slechts vier jaar een beurs kan krijgen, gaat hij het volgende jaar keihard aan de slag. Hij haalt geen 42 punten, maar 69. Een situatie die in de praktijk nogal eens voorkomt, aldus Meerburg. Met het overschot van 27 punten compenseert de student met terugwerkende kracht de 'onvoldoende' van 1998. Meerburg: „En dan? Krijgt de universiteit haar geld terug? En hoe wordt dat geregeld?” De HBO-Raad, en LSVb en ISO, hebben dezelfde bezwaren als de decanen. Zij waarderen de poging van Ritzen om de tempobeurs te flexibiliseren, maar schudden hun hoofd over de onnavolgbare invulling van dat voornemen. „We hebben geprobeerd om het aan studenten uit te leggen. Niemand begreep er iets van”, aldus ISO-voorzitter Saskia Nuyten. Ritzen wil de regeling volgend studiejaar voor nieuwe studenten invoeren na overleg met HBO-raad en de VSNU, de vereniging van universiteiten. De VSNU meent „dat de regeling technisch uitvoerbaar” is.

HOP/Pieter Evelein

Overleg prestatiebeurs raakt in impasse

Het overleg tussen minister Ritzen en de studentenbonden LSVb en ISO dreigt in een impasse te raken. In een informeel overleg met ambtenaren van het ministerie werden de studenten afgelopen maandag uitgenodigd om de eisen op papier te zetten die zij verbinden aan de invoering van de prestatiebeurs. Het ministerie weigert echter eerst te onderhandelen over die eisen, voordat verder wordt gepraat over de prestatiebeurs.

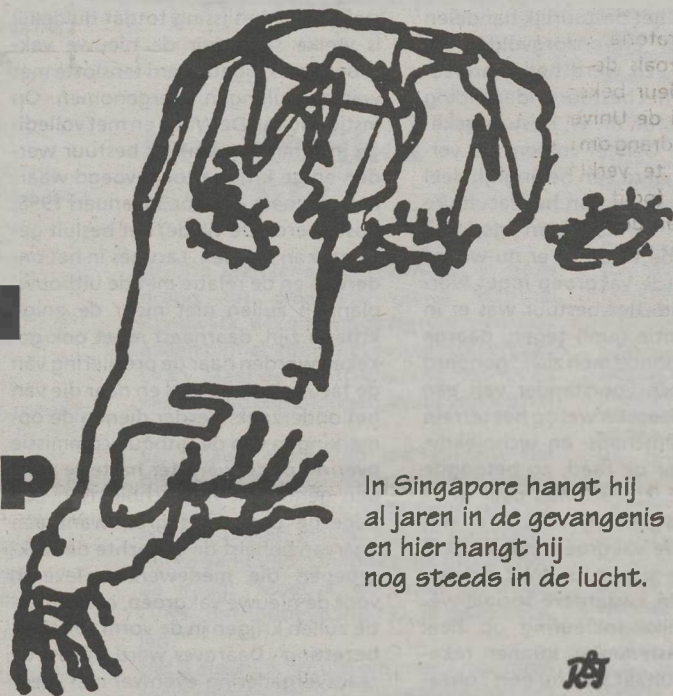
Ritzen heeft haast met het maken van

een definitief voorstel voor de prestatiebeurs, die het kabinet in september 1995 wil laten ingaan voor nieuwe studenten. Door de beurzen uit te keren als een voorwaardelijke lening moet vanaf die datum een flink bedrag op de studiefinanciering worden bespaard. Als Ritzen de voorstellen op tijd door de Kamer wil krijgen, moet hij op zeer korte termijn een concreet plan op tafel leggen. Vorige week werd in dit blad al bericht over een vertrouwelijke notitie van het ministerie, waarin vijf mogelijke modellen voor de prestatiebeurs zijn uitgewerkt. Een akkoord met de studentenbonden, bijvoorbeeld in de vorm van een convenant, zou Ritzen zeer helpen om zijn keuze door de Kamer geaccepteerd te krijgen. Hij weigert echter eerst te onderhandelen over de 'studeerbaarheid' van het onderwijs, om pas daarna verder te praten over de prestatiebeurs. Beide punten kun-

nen alleen gelijktijdig aan de orde komen, lieten de ambtenaren namens hun minister aan de studenten weten. De bonden weigeren daar echter op in te gaan. Afgesproken is dat zij volgende week hun eisen schriftelijk toelichten, maar de kans is groot dat daarna opnieuw een patstelling ontstaat. Afgelopen dinsdag zijn door het Groen Links-kamerlid Rabbiae schriftelijke vragen gesteld aan Ritzen over de voorgestelde modellen voor de prestatiebeurs. Rabbiae wil dat de notitie daarover openbaar wordt gemaakt. Verder wil hij dat Ritzen een breed overleg over de prestatiebeurs voert met de studenten, waarin ook voorwaarden op het gebied van de 'studeerbaarheid' aan de orde komen. Ritzen zal op korte termijn op de vragen antwoorden.

HOP/Marcel Wiegman

Het verschil tussen de strop

In Singapore hangt hij
al jaren in de gevangenis
en hier hangt hij
nog steeds in de lucht.

19

„Soldaten zijn moordenaars - Kurt Tucholsky”

Deze harde tekst stond op een plakplaatje op een auto. Er is kennelijk sprake van een citaat, de auteur staat er bij. Het komt inderdaad uit de „Weltbühne”, het indrukwekkende politiek-satirische blad uit de Weimar-tijd, waarvan Carl von Ossietzky en Kurt Tucholsky de drijvende krachten waren. Mag je van soldaten beweren dat zij moorden plegen, of - zoals de tekst in het strafwetboek inzake moord bij ons luidt - „een ander opzettelijk en met voorbedachten rade van het leven beroven”? De kwestie lag onlangs voor bij het Bundesverfassungsgericht in Karlsruhe, dat belast is met de uitleg van de grondwet. Was hier sprake van strafbare belediging van de Bundeswehr, of eerder van een toelaatbaar gebruik van de vrijheid van meningsuiting? In dezelfde week moest een ander gerecht, het Hof van de Rechten van de Mens in Straatsburg - opgericht om als hoogste uitleg te geven aan de Europese Conventie van de Rechten van de Mens uit 1950 - uitspraak doen over de vraag of de Oostenrijkse autoriteiten de film Das Liebeskonzil van Werner Schröter uit de roulatie hadden mogen nemen, dit wegens belediging van (rooms-katholieke) religieuze gevoelens. Een door kennis van de geschiedenis van deze eeuw belaste waarnemer zou verwachten dat die Duitse rechter wel niet zou toestaan dat Duitse soldaten zonder concrete aanleiding in het algemeen voor moordenaars worden uitgemaakt. En dat de Straatsburgse rechter (die met name tot taak heeft om de heiligheid van de grondrechten te bewaken tegen de willekeur van nationale overheden) zou oordelen dat „kwetsing van religieuze gevoelens in een film moet kunnen. Immers, de belijders van de religie in kwestie hoeven die film niet te zien als zij dat niet willen (terwijl dat plakplaatje juist bij wijze van provocatie op auto's geplakt wordt). En

bovendien, het gaat niet om een religie die recent een periode van discriminatie of vervolging heeft ervaren, en daarom speciaal kwetsbaar is. De lezer voelt het al aankomen: de uitslag was krek andersom. Karlsruhe bleef op de plaats staan van art. 5 Grundgesetz („Jeder hat das Recht, seine Meinung in Wort, Schrift und Bild frei zu äußern und zu verbreiten...”), zij het dat het gerecht van een échappatoire, een ontsnapingskiertje gebruikte maakte. Immers de toevoeging van de naam van Tucholsky dateerde het citaat (het stamt uit 1931). Het kon dus onmogelijk op de Bundeswehr slaan... Die Duitse rechters kregen een storm van verontwaardiging over zich heen, dat wel, een emotie waaraan niet alleen de CDU-ministers van Defensie en Buitenlandse Zaken zich bezondigden, maar helaas ook de defensiespecialist van de SPD in de Bondsdag. Ook ik vind dat de soldaten van de huidige Bundeswehr voor een dergelijk ongenueanceerd oordeel geen aanleiding geven. Maar als er mensen zijn die zo nodig op deze manier blij willen geven van hun anti-militaristische gevoelens, moet de overheid daar in een democratie dan tegen optreden? Nee, dus. De rechters hebben dat, als zo vaak, hier beter gezien dan de politici. Het Straatsburgse hof daarentegen verbaast ons. De Raad van Europa kent intussen meer dan dertig lidstaten die de Conventie hebben ondertekend en een rechter voor het Hof mogen leveren. Zijn de recente aanwinsten uit het oosten, waaronder landen als Roemenië en Bulgarije, minder gevoelig voor de hoogheid van de vrijheid van meningsuiting dan het Hof tot nog toe steeds geweest is? Hebben we geen leergeld betaald voor wat betreft de bioscoop-censuur? Zijn de Oostenrijkse katholieken dan zo fijngevoelig dat zij niet

kunnen verdragen dat buiten hun aanwezigheid schabreuze fantasieën over concilies worden vertoond (ik heb het werk niet gezien, maar ik neem vanwege die titel aan dat de cineast hitzig is geworden bij de gedachte dat een concilie - een vergadering van kerkvorsten - alleen uit mannen bestaat). De beide rechtszaken geven mooie voorbeelden van de verkeerde manier om in een democratische samenleving te reageren op meningsuitingen die je niet bevallen: ze te laten verbieden. De juiste manier is óf ze te negeren (zoals in het geval van de „liefdesconcilie” beter lijkt), óf ze - wanneer ze al te gortig of gevaarlijk zijn - met gelijke munt te bestrijden. Wat die soldaten betreft: zij zijn, wanneer zij voor een rechtvaardig doel strijden zoals verdediging tegen agressie (10 mei 1940 bv.), geen moordenaars want zij hebben een rechtvaardiging. In een democratische samenleving zijn robuuste discussies levensnoodzaak. Verbieden tast de democratie aan.

Erik Jurgens

De gekleurde werkelijkheid

De Franse componist Olivier Messiaen beweerde dat hij kleursensaties kreeg bij het horen van klanken. De schilder Wassily Kandinsky hoorde juist geluid als hij schilderde. Maar niet alleen in het leven van kunstenaars speelt kleur een grote rol. Ook de 'gewone burger', die piekert over een nieuw likje verf op de muur, die twijfelt tussen de aankoop van een kleuren- of zwart-wit monitor laat zich veel meer door kleur leiden dan hij zelf beseft.

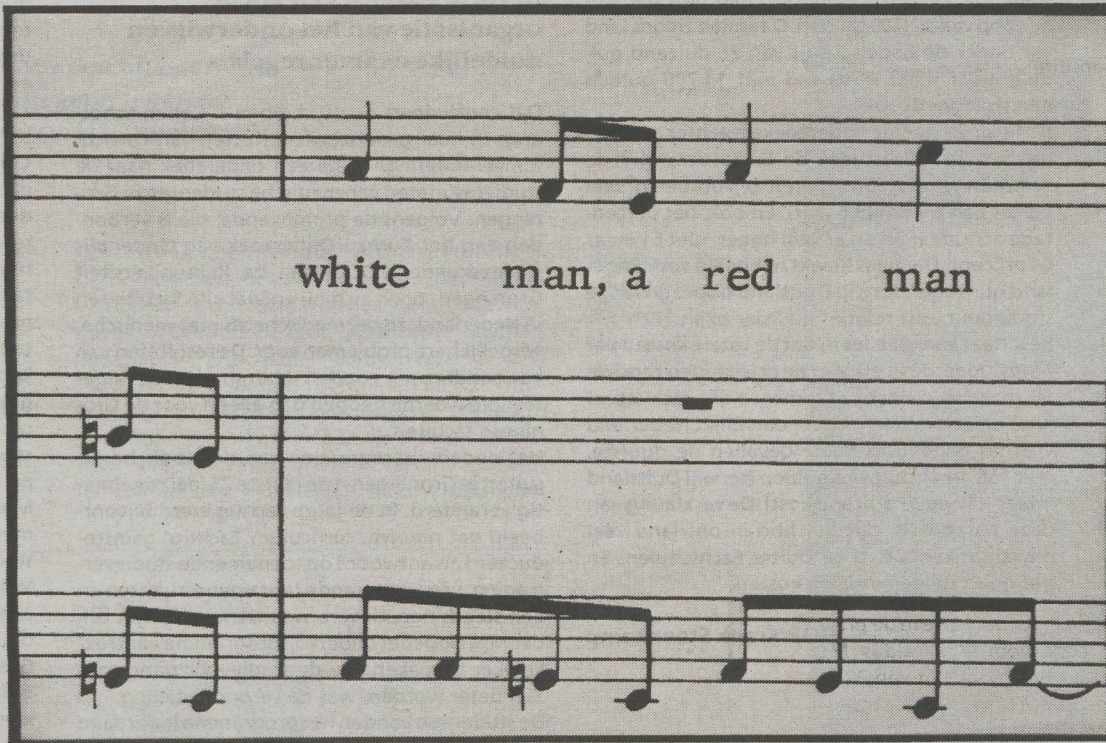
'Kleur' is het onderwerp van de komende nationale wetenschap- en techniekweek (8-16 oktober); een week waarin universiteiten, laboratoria, onderzoeksinstituten en musea, zoals de folder het populair uitdrukt, "kleur bekenen" aan het publiek. Zo zal de Universiteit van Amsterdam, in haar drang om haar bijnaam 'Rooie Universiteit' te verklaren, de relatie tussen rood en (politiek) links uitleggen. In Enschede, aan de Technische Universiteit Twente, staat de link tussen kleur en muziek centraal. Daar zal de multi-media ontwerper Rob van de Poel een synthesizer ombouwen tot een kleurinstrument en zijn speciaal voor deze wetenschapsweek geschreven 'Serenade voor twaalf kleuren' demonstreren. De toeschouwer krijgt dus meteen de kans om muziek in kleur te beleven.

In Maastricht is er ook aandacht voor het zogenaamde 'gekleurde horen'. Hier echter geen serenade, maar een lezing van het hoofd van de Interfaculteit Beeld en Geluid van de Haagse Hogeschool van beeldende kunsten, muziek en dans, drs. Frans Evers. Hij is één van de vier sprekers die door Studium Generale zijn uitgenodigd om hun licht over het fenomeen kleur te laten schijnen.

Al in de jaren zeventig, als student psychologie, raakte Evers gefascineerd door kleuren. Het waren in zijn ogen "gekke, mooie dingen" waar hij meer over wilde weten. De bibliotheek van psychologie verschaft hem in eerste instantie weinig informatie. Slechts een handjevol vooroorlogse Duitse sociale wetenschappers leken zich voor kleur, en dan nog speciaal voor het verband tussen kleurwaarneming en persoonlijkheid, te hebben geïnteresseerd. Het Duits waarin ze schreven was prachtig, maar het resultaat van hun wetenschappelijke arbeid viel tegen. De Nederlandstalige literatuur had wat meer te vertellen. Er was niet alleen ontdekt dat een kleur meerdere betekenissen kan hebben (rood staat bijvoorbeeld niet alleen voor hartstocht, maar ook voor agressie), de psychologische studies verwezen bovendien de opvatting van de Duitsers die een relatie tussen kleurvoorkeur en persoonlijkheid zagen, naar het land der fabelen. Er is nauwelijks een verband. En dat is maar goed ook, vindt Evers, want het zou bijvoorbeeld in Nederland maar een saaie boel worden. Hier houdt eenderde van de bevolking van blauw. "Stel je voor dat al die mensen min of meer dezelfde persoonlijkheid zouden hebben."

'Het gekleurde horen'

De zoektocht naar de diepere betekenis van kleur zette zich voort. Tot Evers uiteindelijk stuitte op zijn huidige stokpaardje: het psychologisch onderzoek naar het 'gekleurde horen'. Dit is een zogenaamde 'synesthetische ervaring' waarbij de indrukken van verschillende zintuigen (in dit geval het gezicht en gehoor) zich vermengen. Váák komt een dergelijke ervaring bij mensen niet voor. Maar voor een compo-

nist als de Rus Alexander Skrjabin was het heel normaal dat bepaalde klanken licht- en kleurindrukken opwekten. Skrjabin schreef zelfs een kleurenmelodie voor een lichtorgel, genaamd Luce, dat een eigen stem kreeg in zijn symfonie Prometheus. Steeds verschenen er bij het aanzwellen van bepaalde akkoorden bepaalde kleurencombinaties op een scherm. Ook de Franse componist Olivier Messiaen beweerde dat hij kleursensaties had bij het horen van klanken. Of dit verschijnsel berust op aanleg of juist door oefening en ervaring langzaam ontstaat, is voor onderzoekers vaak niet duidelijk. Messiaen had er zo zijn eigen opvattingen over: "Wanneer ik een akkoord speelde of mij verbeeldde, bemerkte ik dat ik daar innerlijk meteen een kleurgewaarwording bij kreeg. Ik denk dat het een zesde zintuig is en ik geloof dat iedereen het wel kan bezitten, maar heel veel mensen besteden niet genoeg aandacht aan zichzelf, wat dit betreft. Ik heb er veel over nagedacht en ik wil u iets meedelen over mijn bevindingen. Het is niet zo dat een noot met een kleur correspondeert, dat bestaat niet. Het zijn akkoorden of exacter gezegd tooncomplexen, die de kleur bepalen."

De kleuren veranderden voor zowel Messiaen als Skrjabin parallel aan de beweging van de muziek. Maar van een echt algemeen geldend systeem is geen sprake. Nergens kan hard worden gemaakt dat een bepaalde 'C' bij iedereen en altijd correspondeert met bijvoorbeeld een bepaalde tint paars. Dit soort koppelingen blijken heel individueel te zijn. Het enige dat opvalt is dat hoge tonen lichtere kleurindrukken oproepen en lage tonen juist donkere kleurtinten.

De kluts kwijt

"Het gaat mij niet om de emoties die ze oproepen. Ik ga in op de zakelijke aspecten van kleur." Waar Evers de psychologie van de kleur zal belichten, vertelt prof. dr. Charles de Weert, hoogleraar psychofysica aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, vanavond hoe het oog fysiologisch op kleuren reageert. Een gele driehoek op een wit blad registreert het oog meteen, mits er verschil in helderheid tussen de kleuren bestaat. Dat is namelijk de cruciale factor. Zijn beide kleuren even helder dan raakt het "patroonherkenningsysteem de kluts kwijt" en verdwijnen de verschillen ogenschijnlijk als sneeuw voor de zon.

"Kleuren zijn magische dingen. Mensen houden van er van, net zoals ze van bloemen houden", betoogt De Weert. En daarom zijn zij geneigd om bijvoorbeeld te kiezen voor een kleurenmonitor in plaats

van een zwart-wit monitor. "Maar ze moeten uitkijken met kleur en er heel zorgvuldig mee omgaan want er kan veel fout gaan." Als de helderheid van kleuren op de monitor bijvoorbeeld niet zorgvuldig is gekozen, dan zie je in plaats van beter, juist slechter. Verder heeft kleur de neiging om

Sommige kunstenaars krijgen kleursensaties bij het horen van klanken (foto Nelis Tutkey)

veel aandacht te trekken. In tabellen kan dat heel verhelderend werken omdat de lezer dan snel ziet wat bij elkaar hoort. Het kan echter ook onbedoeld de aandacht van datgene waar het eigenlijk om gaat, afleiden.

Zijn twijfels over het nut van een tekstverwerker in kleur, zijn niet van toepassing op het nut van kleurcodes in het verkeer. "Op wegen zou men meer met kleur kunnen doen. Zo zou een kleurcode je van de rand van de stad naar grote gebouwen kunnen leiden. Of op een rotonde kan een kleur de rijrichting aangeven. Het gebeurt niet omdat het geld kost. Je moet het verven, onderhouden. Beton is goedkoper. Op dit moment wordt er wel iets met kleur gedaan. Je hebt al oranje borden die het zware verkeer moeten omleiden. Dat is prima. Een gewone automobilist ziet meteen aan de kleur dat dat bord niet voor hem is bestemd."

Riki Janssen

Lezingen op donderdag 6 ('Kleur moet, maar mag het ook altijd?' door prof. dr. Ch. de Weert) donderdag 13 ('Psychologie van de kleur' door drs. F. Evers), donderdag 20 oktober ('Semiotiek van kleur in de beeldende kunst' door dr. M. van Mechelen) en maandag 24 oktober ('Farbe in Architektur und gebaute Umgebung' van prof. W. Spillmann). Alle lezingen beginnen om 20.00 uur in de Aula.

Zetpil

Ook wanneer het over iets anders gaat dan economie en politiek - over architectuur bij voorbeeld - is de hoogleraar internationale economie niet vies van een sappige uitspraak. In 'Nummer 1', het al te gratis kleurenmagazine voor lezers van 'De Limburger', komt bij, als geïnterviewde, uitgebreid aan het woord: over het zo kort na het Verdrag van Maastricht al weer slinkende belang van de grensregio's, over de noodzaak van een intercity-spoorwegnet tussen Aken, Luik, Maastricht, Heerlen en Hasselt, over de bizarre en tijdverslindende omweg die een simpele brief onderweg van Maastricht naar Lanaken moet maken, over justitiële arrogantie enzovoort. En niet zelden ben ik het met hem eens. Maar dan. Ik citeer een klein fragment uit het gesprek.

De professor: "Maastricht is nog een mooie stad, omdat er veel historie is. Maar nu schiet het ene na het andere grote, moderne gebouw uit de grond. De stad wordt er zeker niet mooier op. En dan heb ik het niet alleen over die tampon van Rossi."

De journalist: "Dat nieuwe Bonnefantenmuseum heeft al talrijke bijnamen, tot en met condoom toe." De professor: "Ik denk zelf eerder aan een zetpil."

Het is maar goed dat de journalist van 'Nummer 1' ons een paar kolontmen eerder voor alle zekerheid heeft laten weten, dat de hooggeleerde "in eerste instantie kwajongensachtig over komt", en dat een jolige foto dit bevestigt,

anders had ik toch werkelijk even gedacht dat hier twee geniale metaforen - even origineel als fijnzinnig - aan de kooi van zijn tanden waren ontsnapt. Op de foto zien wij de professor in een liggende houding afgebeeld. Hij steunt op zijn rechterelleboog en rechterzij; zijn linkerarm en linkerbeen steekt hij omhoog. De gelijkenis met een hansomst is pijnlijk groot. Zou hij zich daarvan bewust zijn geweest op het moment dat de fotograaf erin slaagde hem naar zijn hand en lens te zetten? Het kan haast niet anders bij iemand met zulk een visuele opmerkingsgave. Wat ontbreekt, is het touwtje tussen de benen. Maar ook zonder dat is het beeld van de trekpop overtuigend genoeg. Op de achtergrond zien we Aldo Rossi's toren.

Wat een arglistige fotograaf. Tampon? De suggestie van een touwtje. Zetpil? Het slachtoffer neemt een ontvangende houding aan; Rossi's toren staat voor hem klaar.

Waarde collega, wees toch voorzichtig met uw volkse metaforen. Ze zijn besmettelijk. En wees op uw boede voor het journaal. U hebt de man met de camera op ideeën gebracht. Zonder dat het tot u doordrong, ben ik bang. Begrijpt u nu ook waarom u voor de tweede foto die aan het interview werd toegevoegd, zo ongemakkelijk op een soort staaf moest zitten, de handen beschermend voor uw kruis gevouwen? Zetpil. Tampon. Dit stukje werd uit leed geboren. Hooggeleerde econoom, verdiep u in de semiotiek!

Wiel Kusters

Kosten per Nederlandse afgestudeerde niet extreem hoog

De 'kosten per produkt' van het Nederlandse hoger onderwijs waren in 1990 niet hoger of lager dan in landen als Engeland en Duitsland. Gerekend per student of per sector waren er wel forse verschillen, maar de kosten per afgestudeerde varieerden slechts van 87 tot 96 duizend gulden. Nederland zat daar met 93 mille precies tussenin.

Dat blijkt uit een nieuwe studie in opdracht van minister Ritzén, verricht door de instituten CS-HOB en IOO. Het onderzoek, gestart nadat een Oeso-rapport veel stof deed opwaaien, dient als een verkenning van een nieuw soort efficiency-analyse.

Gedetailleerder dan ooit zijn van alle universiteiten en hogescholen in de drie landen gegevens verzameld. Behalve cijfermatige vergelijking leverde dit ook conclusies op over de 'efficiëncywinst' die in de diverse onderwijsstelsels nog te halen is.

In het algemeen blijken winsten van 10 tot 20 procent mogelijk, vooral door 'schaalverandering'. In ons land geldt dat vooral voor het hbo: volgens een van de analyses is zelfs 58 procent van de hogescholen te klein. Dit geldt dan vooral voor de gamma-richtingen, inclusief pabo's en heao's.

Afgaand op dit onderzoek zou een nieuwe fusiegolf hier, economisch gezien, nog veel kunnen opleveren. Maar: tegelijk blijkt één op de drie hogescholen te groot. De mega-hogescholen zijn dus voorbij de 'optimale schaal' doorgeschooten.

Terug naar de vergelijkingen in gulden, waarin de kosten van studiefinanciering overigens niet zijn meegeteld. Per ingeschreven student kost ons hbo 10 en de universiteiten 27 duizend gulden - die verschillen zijn elders net zo groot. Gemiddeld levert dat in 1990 een prijs per student op van 17.400 gulden. Daarmee zit ons land ver onder de Engelse prijs van 25 duizend gulden, maar blijkt Duitsland met 14.700 gulden een stuk goedkoper.

Eerlijker vinden de onderzoekers echter een vergelijking per afgestudeerde. En dat verandert de zaak. Engelse studies duren bijvoorbeeld veel korter dan bij ons (3,6 jaar). En ook het percentage afgestudeerden is er veel hoger: niet 61 maar 84 procent. Dat alles maakt het beeld voor Engeland gunstiger, terwijl Duitsland door zijn lange studieduur juist relatief duurder blijkt.

Resultaat van dit alles is, dat de totale kosten per afgestudeerde in elk van de drie landen rond de 90 duizend gulden uitkomen. Kijkt men apart naar universiteiten of hbo, dan blijkt Nederland vreemd genoeg in beide gevallen de duurste, met 158 en 44 duizend gulden (terwijl Duitsland 'maar' 112 en 33 duizend kost). De verklaring van deze paradox is, dat het hbo in ons land veel omvangrijker is dan de Duitse Fachschulen. En dat drukt de gemiddelde kosten.

HOP/Frank Steenkamp

Aantrekkelijke studie stimuleert niet tot sneller studeren

Een aantrekkelijker onderwijsprogramma leidt niet tot betere studieresultaten. Snel afstuderen wordt veel meer bevorderd door een goede organisatie van het onderwijs en duidelijke examenregels.

Dat concludeert de psychologe J. Cohen-Schotanus in haar proefschrift 'Effecten van curriculumveranderingen', na een onderzoek naar de studieresultaten van medische studenten in Groningen. Volgens de promovenda, die is verbonden aan het Bureau Onderzoek van Onderwijs Geneeskunde (BOOG) van de Rijksuniversiteit Groningen, doen zich bij vrijwel alle faculteiten in Nederland, zowel medische als niet-medische, vergelijkbare problemen voor. De resultaten van haar onderzoek zouden daarom een veel algemenere waarde hebben dan alleen voor de Groningse faculteit.

Het onderwijsprogramma van de medische faculteit in Groningen is de laatste 25 jaar regelmatig veranderd. In de jaren tachtig werd bijvoorbeeld het nieuwe 'curriculum Tachtig' geïntroduceerd als antwoord op toenemende studieoverbelasting, verslechterende tentamenresultaten en een steeds negatievere waardering van het onderwijs. Door het onderwijsprogramma aantrekkelijker te maken zou de studievoortgang vanzelf beter worden, was de veronderstelling.

De studenten vonden het programma inderdaad aantrekkelijker, zo blijkt uit het onderzoek van Cohen-Schotanus. Ze besteedden ook aanzienlijk meer tijd aan hun studie, maar toch waren de tentamenresultaten slechter dan ooit en nam het studietempo voortdurend af. Volgens de

onderzoekster kwam dat vooral door de beroerde kwaliteit van de tentamens en de slechte organisatie van het onderwijs. Zo namen de wachttijden voor het lopen van co-schappen toe en werd het 'jaarklassensysteem' afgeschaft ten gunste van een minder streng georganiseerde tentaminering. Daarnaast speelde volgens haar de invoering van de twee-fasenstructuur in 1982 een rol. Studenten zouden massaal gebruik maken van de mogelijkheid om een paar jaar met hun studie uit te lopen.

Cohen-Schotanus onderbouwt haar redenering dat de organisatie van de studie voor een groot deel het studietempo bepaalt onder meer door te wijzen op een nieuwe verandering in de Groningse propedeuse aan het einde van de jaren tachtig. Op advies van een externe adviseur kwamen er deeltentamens, werden de tentamens beter over het jaar verdeeld en kwamen er minder herkansingen. Terwijl aan de inhoud van het programma niets veranderde, schoot het studietempo van de eerstejaars omhoog. Bij de andere medische faculteiten in Nederland bleef het tempo in die tijd op hetzelfde niveau.

Met een streng gereguleerd onderwijs- en tentamenregime is de kans op versnelling van het studietempo groot, denkt Cohen-Schotanus. Volgens haar is bij geneeskunde op die manier een gemiddelde overschrijding van de cursusduur met één jaar haalbaar. Dat zou alleen al in Groningen jaarlijks een bedrag van drie miljoen gulden schelen aan studiefinanciering. Omgerekend naar alle faculteiten komt dat aardig in de buurt van het miljard dat volgens het nieuwe kabinet op de studiefinanciering moet worden bezuinigd.

HOP/Marcel Wiegman

Nog voordat hij zijn bul had ontvangen werd zijn begeleider door verscheidene mensen gebeld om toch zo snel mogelijk een exemplaar van die scriptie op te sturen. Een groothandel in farmaceutische middelen in Den Bosch besloot zelfs niet op de PTT te wachten en liet het diezelfde dag nog door iemand ophalen. Terwijl Ronald Hortensius onder de Franse zon het scriptiezweet verdampte, verzorgde professor Maarse de distributie.

Toen deze voormalig fysiotherapeut aan zijn beleid-en-beheer-stage in de ziekenhuisapothek van het AZM begon, dacht hij een theoretische analyse van de *transmurale* farmacie te gaan schrijven. Al snel werd echter duidelijk dat de theorie het onderspit zou delven: hier was een politiek machtspeel aan de gang, de vakbladen stonden er vol van. Het begrip transmuraal verwijst naar de schemerzone in de geneesmiddelen-verstrekking die ontstond toen ziekenhuispatiënten niet meer per definitie voor een behandeling werden opgenomen. Poliklinische patiënten en thuisverzorgde kankerpatiënten zijn daar een voorbeeld van. De wetgeving hield echter geen gelijke tred. Nog steeds is het zo dat een ziekenhuisapothek uitsluitend aan opgenomen (dus intramurale) patiënten medicijnen mag verstrekken. Dat leidt tot nogal wat dure omwegen om de pillen en poeders ter bestemde plek te krijgen. De vaak specialistische medicijnen kunnen alleen door het ziekenhuis worden bereid, worden vervolgens aan de gewone apotheken geleverd, en mogen daar dan pas door de patiënt worden opgehaald. De ziekenhuisapotheken willen van die situatie af, de openbare apotheken houden er met hand en tand aan vast. En er zijn nog meer kapers op de kust. De postorderapotheken bijvoorbeeld, en AHOLD, oftewel Albert Heijn.

Aan Hortensius de opdracht van de azM-apothek om dit beladen verschijnsel in kaart te brengen. Belangengroepen en overheidsinstanties werden benaderd; sleutelfunctionarissen in het 'farmaceutisch veld' geïnterviewd. Toen kreeg hij pas goed in de gaten hoe beladen het eigenlijk was. "Meewerken wilden ze allemaal wel, maar ik zal nooit weten wat ze allemaal verzwegen hebben. Sommigen vroegen me de recorder uit te zetten als ik meer wilde weten. De anderen vertelden het waarschijnlijk helemaal niet." Het hele conflict bleek te aarden in een

De Scriptie

Pillen en poeders; de apotheker blijft op zijn handel zitten (Foto Nelis Tutkey)

„En straks wordt een van die boeven mijn werkgever”.

Dit is deel twee van 'De scriptie', een serie waarin de wetenschappelijke produkten van studenten voor het voetlicht treden. Vandaag het werk van Ronald Hortensius

verkrampde poging van de openbare apothekers hun marktaandeel veilig te stellen. Hortensius: "Ze schermen voortdurend met het begrip 'medicatiebewaking', waarmee ze pretenderen de patiënt te beschermen tegen niet passende medicijnen. Maar vaak is dat een

wassen neus. En in de toekomst, met de toenemende digitalisering van informatie, verliest het argument helemaal zijn geldigheid; dan kan in elke willekeurige apotheek persoonlijke medische informatie via een smartcard worden bekeken. Vanuit de

ziekenhuizen luidt de kritiek dan ook dat de apotheker gewoon een zakenyup is: staat de hele dag op de golfbaan om 's avonds even de kassa te tellen."

De wet op de geneesmiddelen was oorspronkelijk bedoeld om de verstrekking van medicijnen te controleren; dit alleen heeft Albert Heijn belet om naast de afdeling vleeswaren ook een farmaceutisch hoekje in te richten.

Een aanpassing van de wet, die het ziekenhuis mogelijk moet maken rechtstreeks aan extramurale patiënten te leveren, zal onvermijdelijk een commercialisering van de branche met zich meebrengen. De postorderfarmacie staat al in de startblokken, terwijl AHOLD, geobsedeerd door de exorbitante marges op geneesmiddelen, druk doende is een apotheekketen op te zetten. "Het draait nu alleen nog om belangen en in de hele farmacie zijn die verstengeld", zegt Hortensius. Zo beschikken enkele farmaceutische groothandels over een eigen fabriek en de apothekersketen 'De Openbare Apotheker' is op zijn beurt voor 90% eigenaar van de grootste groothandel.

Hortensius' pleit in zijn scriptie voor farmacie in het belang van de patiënt. Het opheffen van het wettelijk monopolie van de openbare apothekers kan volgens hem leiden tot een betere service, meer efficiëntie en goedkopere medicijnen; oftewel 'zorg op maat'.

De 'lure of money' van de farmaceutische handel heeft intussen zijn uitwerking op de jonge doctorandus niet gemist: de scriptie wordt bewerkt tot een artikel, waarin het werkstuk te koop wordt aangeboden.

Hortensius ziet het als "investeren in je eigen persoon, je moet je scriptie promoten om jezelf te verkopen. Dit politiek spel van belangentegenstellingen is zo interessant dat ik best in die sferen wil gaan werken. Ik sluit niet uit dat een van die boeven mijn werkgever wordt! En dan te bedenken dat ik als fysiofel tegen geneesmiddelen ben: als het even kan probeer ik mensen van medicijnen af te helpen en ze met natuurlijke methoden te genezen."

En diezelfde groothandel uit Den Bosch laat er wederom geen gras over groeien. Hortensius is inmiddels uitgenodigd voor een gesprek. Waarschijnlijk is informatie nu het belangrijkste machtsmiddel in deze pillenhandel.

Marcia Luyten

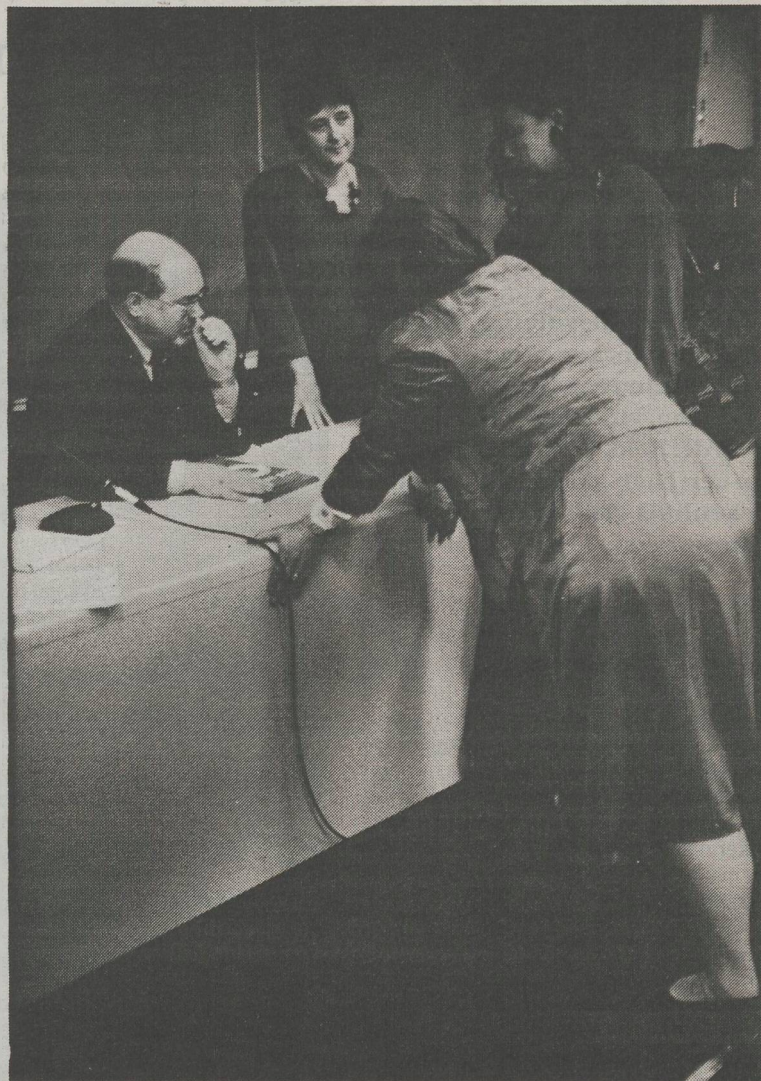
„Allochtonen hebben het nog veel moeilijker dan vrouwen.”

„Als er tussen de vier sollicitanten voor een uhd-functie één vrouw zit, moet zij het meestal afleggen tegen de mannen; puur op grond van haar wetenschappelijke prestaties.”

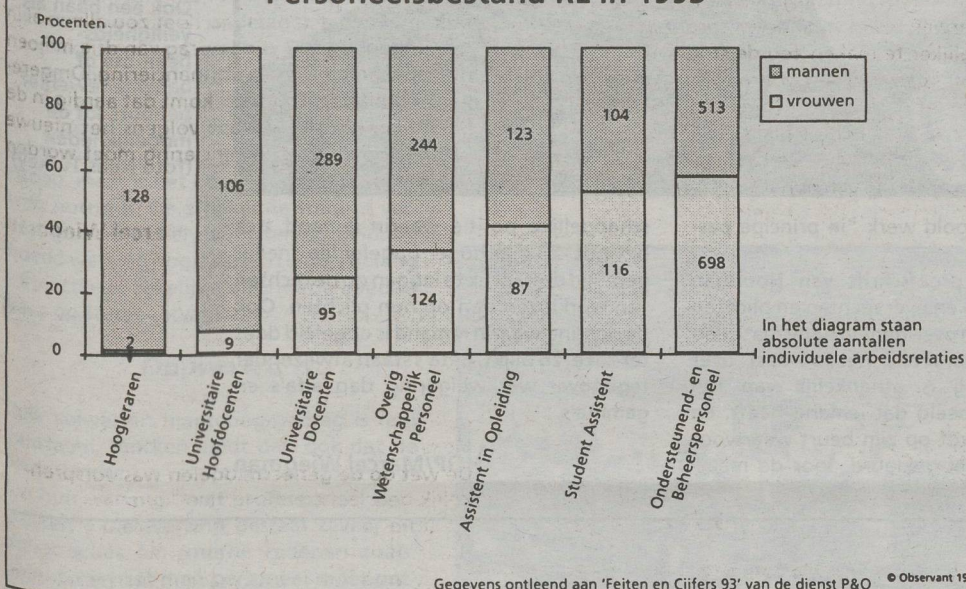
Rector prof. H. Philipsen voelde zich gisteren genoodzaakt de samenstelling van het personeelsbestand van de RL te verdedigen. Tijdens een mini-symposium ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de emancipatiecommissie werd duidelijk dat de vrouwen nog altijd aanhaken tegen een enorme achterstand ten opzichte van hun mannelijke RL-collega's. Op het eerste gezicht lijkt het verschil mee te vallen: in 1993 werkten er 1507 mannen en 1131 vrouwen. Bij

genoeg en komen daardoor slechts sporadisch in de hogere echelons van de universiteit voor - werd door de voorzitter van de emancipatiecommissie, A. Drenthe-Schonk, gepareerd: „Mannen verschansen zich achter punten waar ze zelf sterk in zijn. Daarmee voorkomen ze dat vrouwen in hun wereldje doordringen.” Philipsen: „Het ligt echt niet alleen aan die vreselijke mannen. Wallage heeft ook enorm veel moeten belen om genoeg vrouwelijke staatssecretarissen

Philipsen: „Het ligt echt niet alleen aan die vreselijke mannen.”
(foto Nelis Tutkey)

Personeelsbestand RL in 1993

nadere beschouwing blijken die vrouwen vooral in de lagere salarisschalen te zitten. Van de 246 universitaire hoofddocenten (uhd) en hoogleraren zijn er op dit moment slechts 13 vrouw. Dat is nog geen vijf procent van het totaal. Philipsens verdediging - vrouwen publiceren niet

te krijgen. Natuurlijk moeten we ervoor zorgen dat we het beleid dat we maken ook uitvoeren. Dat er veel vrouwen in de lage salarisschalen zitten komt ook omdat de functiewaarderingen niet deugen. Bij generale functies is het veel moeilijker op te klimmen dan bij banen waar

diploma's en opleiding zwaarder tellen. Maar het lijkt me onmogelijk te verdedigen dat de normen voor vrouwen een moeilijkheidscorrectie verdienen.” Een beetje provocerend betreurde Philipsen de weigering van de emancipatiecommissie om zich ook met het allochtonenbeleid bezig te houden: „Zij hebben het nog veel moeilijker dan vrouwen om carrière te maken.” Vrouwen hebben minder „levenskansen”, zegt Philipsen, en daarmee bedoelt hij dat er zich niet genoeg vrouwelijk talent aandient om de scheve man-vrouw-verdeling in de hogere regionen van het personeelsbestand recht te trekken. Na afloop wil Drenthe hier nog wel iets over kwijt: „Mannen zoeken vrouwen die bereid zijn in hun werk de mannencultuur over te nemen. Je kunt wetenschappelijke prestaties ook anders waarderen dan door het tellen van publicaties. Vrouwen zijn nu eenmaal minder in staat om veel te produceren, omdat ze juist in het begin van hun carrière vaker uit het arbeidsproces verdwijnen. En als ze te lang wachten zijn ze weer te oud. Je zou daarom ook veel meer naar de inhoud van

hun productie moeten kijken.” Het ging gisteren niet alleen over de cijfertjes. L. van Coppenolle, hoofd dienst studentenzaken, stelde dat er nogal wat mis was met de denkbeelden die mannen van hun vrouwelijke collega's hebben. Ze zouden niet hard genoeg zijn, ze zouden leidinggevende capaciteiten missen, ze zouden door klanten niet serieus worden genomen. En daarom zouden ze maar beter niet in al te hoge functies terecht moeten komen. Volgens Van Coppenolle verraadt de man zijn minachting in taaluitingen als: „Ze was zo kortaf, ze zal zich wel niet lekker voelen. Als een man kortaf is zeggen ze Wat hebben we fout gedaan?” De rollenpatronen worden volgens het diensthoofd ook in woordenboeken bevestigd: daar hebben woorden als vrouwenhaar en vrouwenkwaal geen mannelijk equivalent. Na afloop kreeg het in groten getale opgekomen - ook mannelijk - publiek een broodje van het college van bestuur. De koffie werd geserveerd door twee meisjes.

Wim Ortjens

Internationaal onderzoek naar promotie-opleidingen

Volgend voorjaar start een wereldwijd onderzoek naar de kwaliteit en organisatie van promotie-opleidingen. Nederlandse onderzoekers spelen daarin een vooraanstaande rol.

De deelnemende landen willen door een vergelijking van hun promotie-opleidingen achterhalen of het zinvol is om de structuur van hun eigen opleidingen aan te passen. Gekeken wordt ook naar de verschillen in de opzet en inhoud van de studieprogramma's die aan de promotie- of graduate- opleiding voorafgaan, de selectie van de kandidaat-promovendi en of zij salaris krijgen of een beurs.

De deelnemende landen zijn Japan, de Verenigde Staten, Australië, Canada, Italië, Engeland, Noorwegen, Frankrijk, Nederland en Duitsland. Het onderzoek staat onder leiding van de Amerikaanse Council of Graduate schools en het Twentse Centrum voor Studies van het Hoger

Onderwijsbeleid (CSHOB). Volgens CSHOB-directeur prof.dr. F. van Vught is nog nooit zo'n omvangrijk en diepgravend onderzoek over dit onderwerp gehouden. „Het zat al lang in de pen. Dat het nu echt gaat beginnen komt ook omdat de promotie-opleidingen in een aantal landen veranderen. In de VS en Engeland probeert het hoger beroepsonderwijs bijvoorbeeld eigen graduate-programma's op te zetten.

Op een congres aan de Universiteit Twente, begin deze week, is afgesproken dat de deelnemende landen volgend jaar mei in Berkeley (VS) de onderzoeksonderwerpen zullen verdelen. Van Vught schrijft hiervoor een notitie met Jules Lapidus, voorzitter van de Council of Graduate Schools. Een jaar later wordt in Washington de afsluitende conferentie gehouden waarop de onderzoeksresultaten worden gepresenteerd. De Amerikaanse Andrew W. Mellon Foundation heeft de aanloopkosten van het onderzoek voor z'n rekening genomen. Verwacht wordt dat diverse overheden zullen bijdragen in de kosten.

HOP/Pieter Evelein

Onderwijsbonden willen medezeggenschap zonder studenten

De onderwijsbonden ABOP en NGL willen de medezeggenschapsraden in het onderwijs vervangen door ondernemingsraden met alleen personeel. Studenten zouden terecht kunnen in aparte raden met een beperkte inspraak.

Volgens de ABOP en het NGL is een sterkere vorm van inspraak voor het personeel nodig, nu de colleges van bestuur steeds meer zeggenschap krijgen over de arbeidsvoorwaarden. Ze vinden dat er tegenover de groeiende macht van besturen een grotere macht van het personeel moet komen te staan. In een 'proeve van een wetsvoorstel' stellen zij dat in een ondernemingsraad zonder studenten het personeelsbeleid beter uit de verf komt. De studenteninspraak moeten volgens de bonden worden geregeld in aparte studentenraden, analoog aan de 'cliëntenraden' in de zorgsector. De medezeggenschap wordt daarin beperkt tot „het produkt onderwijs”. Daarnaast vinden de bonden dat er een verplichte klachtenprocedure moet komen. Besturen die studenten meer medezeggenschap willen geven, kunnen volgens het voorstel van de „mini-

mumregeling” afwijken. Voor studenten aan hogescholen zijn de plannen al concreet uitgewerkt in de 'proeve'. Voor universitaire studenten wordt nog uitsluitend de wens tot verandering uitgesproken.

Op dit moment mogen studenten weliswaar meepraten over het personeelsbeleid van de onderwijsinstellingen, maar vaak doen zij dat niet omdat ze daarvoor de nodige kennis ontberen, vooral aan de hogescholen. Voor minister Ritzen was dit tot nu toe geen reden om de inspraak in te perken. Hij heeft zelfs extra geld beschikbaar gesteld voor scholing van studenten, zodat zij hun taak ook daadwerkelijk waar kunnen maken. Daarnaast wil Ritzen de invloed van studenten vergroten in de opleidingscommissies, die per studierichting adviseren over onderwijs en examens. Aan de universiteiten bezetten studenten in deze commissies de helft van de zetels. Het is de bedoeling dat dat ook gebeurt aan de hogescholen. Eind deze maand stuurt Ritzen een nieuw wetsvoorstel voor medezeggenschap in het hoger beroepsonderwijs naar de Kamer. Daarin zal ook aandacht worden besteed aan ondernemingsraden.

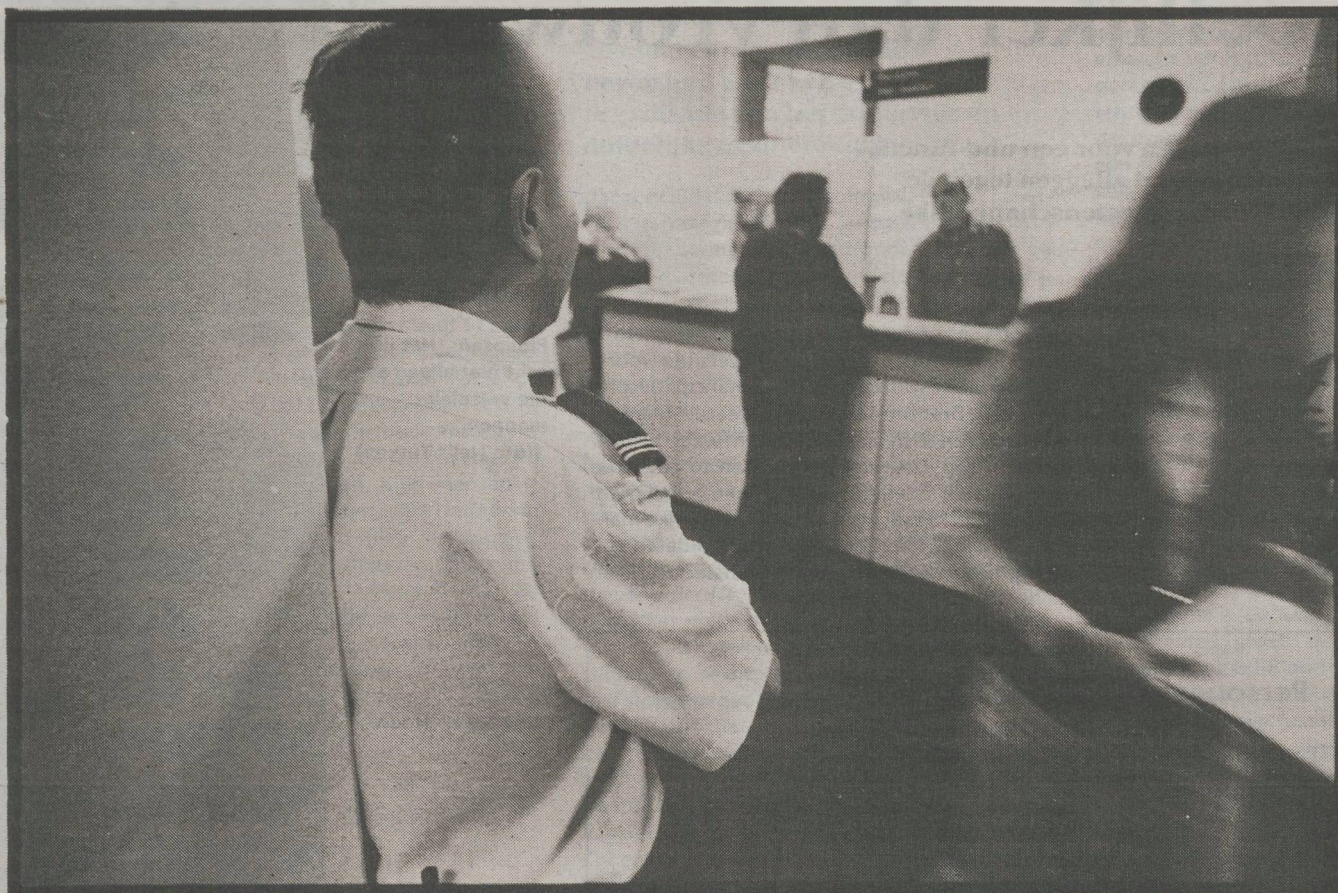
HOP/Marcel Wiegman

Academicus moet baan onder zijn niveau accepteren

Werkloze hoger opgeleiden die werk onder hun niveau weigeren hoeven niet te rekenen op veel clementie van de Nederlandse bevolking. Wie zijn plicht tot werken niet nakomt, verliest zijn recht op een uitkering, vindt een ruime meerderheid. Ook als het gaat om een baan als portier in een ziekenhuis of als controleur op de tram.

Dat blijkt uit het proefschrift 'Werkloosheid en sociale rechtvaardigheid' van de Rotterdamse socioloog Dick Houtman. Hij laat daarin zien dat een kleine tachtig procent van de bevolking vindt dat tegenover het recht op een uitkering de plicht dient te staan om aangeboden werk te accepteren. Bij weigering wordt een korting op de uitkering van enkele honderden guldens per maand beschouwd als een rechtvaardige sanctie.

Er wordt milder geoordeeld over werkweigeren als het verschil tussen het niveau van de gevolde opleiding en het aangeboden werk groot is, maar dan nog is een ruime meerderheid voor sancties. In zijn proefschrift noemt Houtman het voorbeeld van de 25-jarige psycholoog, die na twee jaar werkloosheid een baan weigert als parkeerwachter in een parkeergarage, waarmee hij netto 1700 gulden in de maand zou verdienen. Ruim zestig procent van de bevolking vindt dat zijn uitkering van 1150 gulden gekort moet worden met gemiddeld 273 gulden per maand. Ruim een jaar geleden heeft het ministerie van onderwijs nog eens de regels op een rij gezet, waarmee de regionale arbeidsbu-

Ook een baan als veiligheidsbeambte of baliemedewerker behoort tot de mogelijkheden (foto Nelis Tutkey)

reau's werkloze hoger opgeleiden onder druk kunnen zetten om werk onder hun niveau te aanvaarden, met langere reistijden en een lager salaris. Zo moet een academicus die langer dan zes maanden werkloos is genoegen nemen met een baan op hbo-niveau. Na een jaar is dat al mbo-niveau. Een hbo'er komt een niveau lager uit: na een jaar moet hij werk op lbo-niveau accepteren, na anderhalf jaar is

zelfs ongeschoold werk "in principe passend".

Volgens het proefschrift van Houtman heeft het denken over rechten en plichten van werklozen overigens in hoge mate een ideologisch karakter. Het oordeel over werkweigeren is afhankelijk van het maatschappijbeeld dat iemand heeft. En dat beeld wordt op zijn beurt weer voor een groot deel gekleurd door de maat-

schappelijke positie waarin iemand zich bevindt. Zo zijn hoger opgeleiden sneller geneigd de nadruk te leggen op de rechten van werklozen dan op hun plichten. Ook de richting waarin iemand is opgeleid doet ter zake, zo blijkt. Beta's staan afwijzender tegenover werkweigeren dan alfa's en gamma's.

HOP/Marcel Wiegman

Visitaties leiden niet automatisch tot verbetering onderwijs

Het naderende bezoek van een visitatiecommissie was de afgelopen jaren voor veel vakgroepen een stimulans om hun onderwijs tegen het licht te houden. Vaak was het een verplicht nummer; de commissie moest nou eenmaal van informatie worden voorzien en de buitenwereld moest overtuigd raken van de kwaliteit van het onderwijs. De verbetering van het onderwijs verloor men uit het oog.

"Die visitaties, ik weet het niet hoor. Wij zijn er nog redelijk van af gekomen, maar ik vraag me eerlijk gezegd af of de beoordeling niet te positief was. Met een handig opgeschreven zelfevaluatie kom je al een heel eind. Zo'n commissie komt tenslotte hooguit twee dagen langs. Dan prikken ze daar niet zomaar doorheen." De ontboezening van een pabo-medewerker, in de pauze van een onderwijsseminar in Amersfoort, had niet treffender kunnen illustreren wat dr. P.J.M. Weusthof beschrijft in zijn proefschrift 'De interne kwaliteitszorg in het wetenschappelijk onderwijs', waarop hij vorige week vrijdag is gepromoveerd.

Weusthof, medewerker van het Centrum voor studies van Hoger Onderwijsbeleid (CSHOB) in Twente, maakt zich zorgen over de ontwikkeling van de visitaties, de onderzoeken naar de kwaliteit van het onderwijs, die sinds 1988 worden verricht door onafhankelijke commissies in op-

dracht van de Vereniging van Universiteiten (VSNU). Alle studies zijn inmiddels beoordeeld. Dit jaar start de tweede ronde, die vijf jaar in beslag zal nemen.

Voordat een visitatiecommissie bij een opleiding langskomt, schrijft de opleiding een 'zelfevaluatie', een stuk waarin zij, als het goed is, het eigen onderwijsprogramma beschouwt en aangeeft wat daaraan kan worden verbeterd. Primair doel daarvan is de verbetering van het onderwijs. Ook de verantwoording tegenover de buitenwereld is echter een officiële functie. Die tweede functie heeft schadelijke gevolgen, meent Weusthof. Uit een onderzoek bij ruim honderd universitaire faculteiten concludeert Weusthof dat de externe functie de interne steeds meer verdringt. Dat het onderwijs van zijn feilen wordt ontdaan, is niet meer de belangrijkste gedachte tijdens het schrijven van de zelfevaluatie. Veeleer ziet men de evaluatie als een verplicht nummer; de commissie moet nu eenmaal van informatie worden voorzien, de buitenwereld moet ervan worden overtuigd dat er niets mis is met het onderwijs. Zodra het stuk af is, gaat men over tot de orde van de dag. Er worden geen initiatieven genomen om werkelijk iets met de conclusies te doen.

Belangrijke impuls

Een gang van zaken die minister Ritzen buitengewoon irriteert. Hij beschouwt visitaties juist als een belangrijke impuls voor vakgroepen om hun programma's te verbeteren. De minister redeneert als de Amerikaan Herb Kells, peetvader van de Nederlandse onderwijsvisitaties. Volgen Kells hebben visitaties alleen effect als de druk

om ze te gebruiken wordt opgevoerd, en is de druk in Nederland te laag.

Weusthof zie dat anders. Als de externe druk verder wordt opgevoerd, zal volgens hem nog minder aandacht worden besteed aan de verbetering van het onderwijs. Dat verband blijkt immers nu al uit zijn onderzoek.

Volgens Weusthof zijn er verschillende aanwijzingen dat het die kant opgaat. Om te beginnen hebben de universiteiten met elkaar afgesproken dat de faculteiten de zelfevaluatie in de tweede visitatieronde moeten uitvoeren aan de hand van een voorgestructureerd 'format'. Nog een 'externe' prikkel is dat minister Ritzen openlijk heeft gedreigd studies niet langer te bekostigen als hun onderwijs onder de maat is. In juni werd een handvol pabo's nog de wacht aangezegd als zij niet heel snel hun onderwijs op orde zouden brengen. Zo verdwijnen de onderwijsdoelen van de opleidingen zelf steeds meer uit het zicht, aldus Weusthof.

Een derde aanwijzing dat het belang van het onderwijs in het nauw komt, is dat faculteiten vaak te vrijblijvend omgaan met de zorg voor het onderwijs. Dat zij gevisiteerd worden heeft er weliswaar toe geleid dat zij zich meer bewust zijn geworden van onderwijskwaliteit, slechts op de helft van de faculteiten is het een "serieuze onderwerp van gesprek" en wordt zondig actie ondernomen.

Onder in de la

Het totaalbeeld dat oprijst uit de dissertatie van Weusthof is opvallend negatief. In 63 procent van de faculteiten bemoeit het faculteitsbestuur zich niet of nauwelijks

met de evaluatie. Het werk wordt vaak overgelaten aan een studierichtingscommissie of een speciale evaluatiecommissie. Hun veronderstelde deskundigheid bepaalt grotendeels of er daadwerkelijk maatregelen worden genomen. "Opvallend is het geringe aandeel dat de werkvloer heeft", schrijft Weusthof. In minder dan een kwart van de gevallen worden vakgroepen of docenten erbij betrokken. Een minder afstandelijke houding van de faculteit kan er volgens Weusthof voor zorgen dat evaluatie- en visitatierapporten niet onder in de la belanden. Immers, uit zijn onderzoek blijkt dat waar faculteitsbesturen toezien op de aanpak en de effecten van de evaluatie, de kans groter is dat er ook echt iets gebeurt.

Weusthof pleit ervoor dat faculteiten een coördinerend orgaan instellen dat ervoor zorgt dat de evaluatie vlot kan worden uitgevoerd. De evaluatie moet volgens Weusthof worden begeleid door "professionele deskundigen". Meer in het algemeen stelt Weusthof dat er veel meer aandacht moet worden besteed aan de methodes en de organisatie, dan aan de externe eisen aan de kwaliteit.

De vraag die resteert is of betere procedures wél tot beter onderwijs zullen leiden. Of een college aanspreekt, en of een programma goed in elkaar zit, lijkt vooral een kwestie van de betrokkenheid van de docenten. Als zij uit zichzelf kennelijk weinig waarde aan onderwijs hechten, is nog een lange weg te gaan.

HOP/Pieter Evelein

„Met een handig opgeschreven zelfevaluatie kom je al een heel eind.”

Eenzijdig zieltjes winnen werkt als boemerang

Hoger onderwijs heeft weinig benul van marketing

De studentenwerving in Nederlandse is nog erg amateuristisch. Vergeleken met Cornell University lopen we hier 20 jaar achter, bleek vorige week op een congres. Maar dat betekent niet dat er nog meer geld naar PR en reclame moet. Integendeel: bij een goede marketing wordt de werving selectiever. Even belangrijk zijn analyses van de markt, de eigen sterke punten of mogelijke onvrede onder studenten. Want werving met een vals beeld dat niet wordt waargemaakt, werkt als een boemerang.

Eenzijdig zieltjes winnen levert op den duur weinig op. Dat viel vorige week donderdag te leren op een congres over marketing van hoger onderwijs, in het kader van StudieBeurs 1994 in Den Haag. Genoemd werd een onderzoek bij de Hogeschool IJsselmeer, waaruit blijkt dat studenten die vooraf twijfelen ook tijdens de studie vaker afhaken. Volgens drs. J. Vincken (adviseur bij Rijnconsult) trekt intensieve werving deze groep wel over de streep, maar is het de vraag of zulke werving nuttig is. De afhakende student verliest immers tijd en de instelling geld. Bij goede werving hoort dus - in ieders belang - objectieve, zakelijke informatie over de kans op studie-uitval.

Oppoetsen

Zulk volwassen marketing-gedrag is nog zeldzaam. Vincken vindt dan ook dat de Nederlandse universiteiten en hogescholen hun werving "niet professioneel aanpakken". Die werving bestaat teveel uit ad hoc-acties om interne redenen zoals: voorkomen dat men personeel moet ontslaan. Een op heldere keuzes gebaseerde profilering, die klopt met de realiteit, is zeldzaam. "Studentenwerving is een eiland dat los staat van het overige beleid" stelt Vincken vast. En reclame zonder banden met produktontwikkeling of marktanalyse levert volgens de handboeken weinig goeds op.

Twee prominenten uit het hoger onderwijs bleken deze kritiek vorige week te onderschrijven. De voorzitter van de HBO-Raad, dr. A. van der Hek, erkende: "Echte marketing bestaat in het hbo nog niet." En prof. dr. G.M. van Veldhoven, voorzitter van de Tilburgse universiteit (KUB) - maar zelf ook afkomstig uit het marktonderzoek - stelde dat universiteiten "enorm achterlopen in het toepassen van marketing-kennis". Van Veldhoven liet zien dat marketing meer is dan een pakketje voorlichting of reclame. Zijn kritiek begint bij het onderwijsaanbod, dat faculteiten in vorm en inhoud vrijwel alleen baseren op interne overwegingen. Analyse van de vraag, dus de wensen van studenten en de behoeften van de arbeidsmarkt, is onderontwikkeld. Ook vragen als 'waar zijn we goed in?' en 'waarmee kunnen we ons onderscheiden?' worden niet systematisch gesteld. In eigen huis probeert Van Veldhoven het beleid sinds twee jaar meer op marktanalyses baseren. Zo onderscheidt Tilburg nu 28 verschillende markten waarop de universiteit 'produkten' aanbiedt - van het gewone studie-aanbod via postdoctorale cursussen en de seniorenacademie tot de markt voor congressen. Per markt kan de Tilburgse 'positionering', gebaseerd op kennis van de vraag en de eigen mogelijkheden, verschillen. Maar helaas: een universiteit is een los verband van zelfstandige eenheden, bemand met eigenwijze vakdeskundigen. In zo'n organisatie is de invloed van een topbestuur beperkt. Dus heeft ook in Tilburg de 'integrale marketing' de universiteit nog niet veroverd. De voorlichters zitten op hun eiland en hebben niets te

maken met het onderwijs- of ander beleid. Dus draait hun werk nog steeds om "het oppoetsen van het bestaande produkt", zoals Van Veldhoven het uitdrukte.

Wegkwijnen

Dit alles gaat echter veranderen. Stagnatie in het aantal studenten en krappere overheidssteun zullen tot scherpe concurrentie leiden. Instellingen die niet heel duidelijk kunnen maken dat ze studenten 'waar voor hun geld' bieden, zullen weggewijnen - was de boodschap van twee Amerikaanse sprekers. Die voorspelling steunde op eigen ervaringen. Want ook in de VS was het hoger onderwijs vroeger een gezapige markt. Maar sinds daar het aantal studenten al in de jaren zeventig een tijdlang daalde, heeft men leren concurreren. "Wat ik hier hoor doet sterk denken aan onze discussies van twintig jaar geleden", zei dr. Susan Murphy van Cornell University dan ook. "Toen ging het nog over de vraag of we het woord 'marketing' wel mochten gebruiken." Maar sindsdien is er veel veranderd. De werving van een 'steady supply of competent students' is geen losse activiteit meer. Onder de marketing vallen nu ook enquêtes onder eerstejaars, onder af-

"Studentenwerving is een eiland dat los staat van het overige beleid"

gestudeerden en onder degenen die niet voor Cornell kozen. En de uitkomsten beïnvloeden niet alleen de werving zelf, maar ook het onderwijsbeleid.

Haar collega Dr. Donald Marchand, de Dean van Syracuse University maakte duidelijk dat goede marketing soms zelfs bijna het tegendeel is van werving. Toen het studentenaantal in 1990 stagneerde, ging zijn bestuur eens nadenken. Men constateerde dat de groei van het studentenaantal al jaren ten koste was gegaan van de kwaliteit - en verlaagde het aantal eerstejaars met 20 procent. "Zo kregen we weer initiatief. We hadden weer greep op de onderwijskwaliteit."

Greep op de onderwijskwaliteit en flexibele aanpassing van het cursusaanbod aan de 'dynamiek van de markt' worden overlevingsvoorwaarden. Want de arrogante houding van "wij weten wat goed voor ze is" werkt volgens Marchand niet meer nu het studentenaantal stagneert. Een universiteit of hogeschool moet de markt kennen, weten wat zijn sterke punten zijn en werken aan zijn sterke punten van de toekomst.

Hoewel Nederland de VS niet is, moet vol-

gens adviseur Vincken van Rijnconsult ook hier de marketing in het hoger onderwijs snel professioneler worden. Uit een enquête op StudieBeurs 1993 blijkt immers dat studenten steeds meer "nuchtere, zakelijk kiezende consumenten" worden die "harde, feitelijke informatie" zoeken. Dagblad-advertenties en jolige slagzinnen zeggen hen minder dan gegevens over de studieresultaten en mogelijkheden van de studie. Maar die gegevens moeten dan ook wel kloppen - en dat heeft nogal wat consequenties. Aanstaaende studenten gaan bijvoorbeeld graag af op het oordeel van hun voorgangers. Dus kunnen instellingen die groep bij hun werving inschakelen, mits deze door de bank genomen tevreden is. Alleen daarom al hoort volgens Vincken bij goede marketing van opleidingen ook goede 'kwaliteitszorg' ten opzichte van de zittende studenten. Want kwaliteit valt alleen te verkopen als die ook wordt waargemaakt. Ofwel: "Externe communicatie begint ermee dat je eerst alles intern goed organiseert." Er is nog een hoop werk te doen.

HOP/Frank Steenkamp

Volle bak bij Studiebeurs 1994

40.000 bezoekers in drie dagen (foto Bram de Hollander)

De ingreep in de studiefinanciering lijkt aanstaande studenten nog niet te ontmoedigen. Met treinslidingen kwamen ze vorige week weer naar StudieBeurs 1994 in Den Haag. In drie dagen telde men bijna 40.000 bezoekers, of: eenderde van de populatie schoolverlaters. En dat is een nieuw record.

Behalve veel hogescholen en tientallen instellingen uit het buitenland waren nu ook bijna alle universiteiten present. Na een mislukte boycot omdat ze de Beurs te commercieel vonden waren, gingen ze dit jaar overstag. Weerzin is er nog wel, maar: "De anderen staan er en dan kan je niet wegblijven", legt een voorlichter uit. Een ander kreeg steeds vragen van zijn bestuur. "Het gaat net als met de dagblad-advertenties. Een universiteit komt met een extra steun-

kleur en dan moeten anderen ook. Het nut is twijfelachtig, maar het zijn dingen waar bestuurders graag mee pronken." Gezelligheid was weer een veel uitgespeelde troef. Zowel uit Groningen als Rotterdam stonden universiteiten en hbo schouder aan schouder om hun stad aan te prijzen als studentenstad. De Maasstad deed het het meest overtuigend: met een setje kortingsbonnen kan iedereen ter plekke het uitgaansleven gaan testen. Zijn Erasmus, HR&O en Ichthus Hogeschool dan geen concurrenten? "Soms wel", erkent de docent sociologie van de EUR. Maar het gemeenschappelijk belang telt zwaarder: "Rotterdam heeft een image-probleem". De naoorlogse leegte bepaalt nog steeds het beeld. Ten onrechte, vindt hij. Andere trekpleisters op de beurs zijn computerspelletjes, Leidse proefcolleges, en de onvermijdelijk glanzende posters, folders en brochures. Bij de technische universiteiten valt op dat ze de mens weer meer naar voren halen. Twente héét nog ondernemend, maar illustreert dat vrolijker dan

voorheen. Eindhoven heeft zijn kreet "de high tech universiteit" zelfs compleet vervangen door "techniek voor mensen/ mensen voor techniek". Toch vielen ook overal flarden van serieuze en geanimeerde gesprekken over de aanstaande studie te horen. Een meisje uit Hoorn heeft bijvoorbeeld vandaag besloten dat het geen verpleegkunde wordt, maar de jonge richting 'informatiekunde voor de gezondheidszorg'. Want managen vindt ze een leuker perspectief dan verzorging. Nieuw was het idee voor haar niet, maar juist in de vrijblijvende sfeer van de beurs kon ze de knoop doorhakken. In de buitenlandhoek concurreert men met de tegelijk in Amsterdam gehouden beurs Scope on the Globe. Ook de Russen zijn dit keer present, met talencursussen in Moskou en de Siberian State Medical University. Totaal aantal studenten 50, buitenlandse studenten 3600, meldt het Engelstalige pamflet. Geen Rus die het opvalt?

HOP/Frank Steenkamp

"Onze stad heeft een image-probleem"

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt U daar ook terecht.

FdAW (vakgr./comm./studiever.): I. Poolen, Fac. Bur., Kapoenstraat 2, tel. 883389, voor woe. 12.00 uur.

FdCW (vakgr./comm./studiever.): R. Peters, Fac. Bur., Kapoenstraat 2, tel. 883487

FdEW (vakgr./comm./studiever.): B. Staveaux, Fac. Bur., Tongerestraat 53, tel. 883705, voor do. 12.00 uur.

FdG (vakgr./comm./studiever.): R. le Doux, Fac. Bur., niveau 3, kamernr. 3226, UNS 50, tel. 881448, voor woe. 12.00 uur.

FdGW (vakgr./comm./studiever.): A. Bastiaens, Bur. Onderwijs, UNS 50, niveau 1, kamernr. 1.253, tel. 881455, voor ma. 12.00 uur.

FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur. Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 883004, voor woe. 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./studentenpastoraten: C. Hollwijn, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor do. 12.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.

Berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: PR & Voorlichting, tel. 883084 of 883081.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Promotie mw. drs. S. Bögels

Op 7 oktober, 14.00 uur, verdedigt mw. drs. S. Bögels haar proefschrift 'Teaching and assessing diagnostic interviewing skills: an application to the mental health field'. Promotor is prof. dr. H.G. Schmidt. Het proefschrift handelt over het meten van gespreks- en anamnesevaardigheden. Studenten Gezondheidswetenschappen, met name van de studierichting Geestelijke Gezondheidskunde, vormen de onderzoekspopulatie. De betrouwbaarheid en validiteit van vaardigheidstoetsen werd onderzocht. Daarnaast werd nagegaan wat studenten leren van training in deze vaardigheden.

Promotie drs. T. Paulussen

Op 13 oktober, 14.00 uur, verdedigt drs. T. Paulussen het proefschrift 'Adoption and implementation of AIDS education in Dutch secondary schools'. Promotoren zijn prof. dr. G.J. Kok en prof. dr. G. Parcel (University of Texas).

Drs. Paulussen onderzocht de manier waarop docenten in het voortgezet onderwijs in Nederland aidsvoorlichting geven en de mate waarin zij daarbij gebruik maken van landelijk ontwikkelde lesprogramma's, en de factoren die de invoering van een adequate aidsvoorlichting op school bevorderen dan wel belemmeren. Theo Paulussen is te bereiken bij het Landelijk Centrum GVO, sectie Onderwijs waar het proefschrift ook is uitgegeven.

Cursussen vrouwenstudies

De Onderzoeksschool Vrouwenstudies i.o. vormt het kader van de al langer bestaande AIO-netwerken WITH (UU, UvA, KUN, RL, RUG) en PIVON (RUL, UU, VU, KUN). Beide netwerken hebben een interessant cursusaanbod voor promovendi en post-docs op het gebied van vrouwenstudies. De PIVON-studiegids is te verkrijgen bij het secr. van het PIVON, tel. 030-53 19 77. De WTH-cursusgids kan besteld worden bij het Anna Maria van Schuurman Centrum, tel. 030-53 60 01 en bij het Belle van Zuylen Instituut, tel. 020-525 21 19.

VACATURES

Interne vacature 113

De Rijksuniversiteit Limburg en de Hogeschool Maastricht zoeken 5 enthousiaste studenten voor de Werkgroep INKOM '95. De Werkgroep INKOM is verantwoordelijk voor de organisatie van de algemene introductiedagen voorafgaand aan het academisch jaar. De Werkgroep houdt zich o.a. bezig met sponsoring, drukwerk, logistiek, cultuur, en overleg met gemeente, studentenverenigingen, universiteit en hogeschool. Voor deze taken zoekt de dienst Studentenzaken van de RL per 1 december:

5 INKOM-organisatoren (0.1 fte)

Vereisten voor deze functie zijn:

- in bezit zijn van propaedeutische en goede studievoortgang
- bereidheid tot het investeren van veel tijd in de organisatie
- goed kunnen werken in teamverband
- beschikken over organisatorisch inzicht en ervaring.

Salaris:

Minimaal * 265,10 en maximaal * 372,70 bruto per maand bij een 0.1 fte aanstelling (schaal 6 BBWO).

Inlichtingen:

Werkgroep INKOM '94, tel. 043-883393 of 883623.

Reacties vóór 21 oktober 1994.

DIENT STUDENTENZAKEN

Openingstijden secretariaat SZ:

ma., di. en wo. 13.30-16.30u., do. 9.00-12.00u. en 13.30-16.30u., vr. 9.00-12.00u.

Studentenpsycholoog

Vanaf 1 oktober a.s. is mevrouw Joke Janmaat, therapeute van de RIAGG Maastricht ook werkzaam bij de dienst Studentenzaken. Ze is bereikbaar op dinsdag- en woensdagochtend. Voor een gesprek met Joke Janmaat of de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken via het secretariaat Studentenzaken, Lenc.str. 26, K. 0310B, 883354.

Studentendecanaat

Het inloopsprek uur is op di. van 14.00 - 16.00 u. Lenc.str. 26, K. 310B. De tel. sprekenuren zijn op ma. en di. van 13.30 - 14.00 u. (043) 883354.

Centrale Studentenadministratie (CSA)

Bij verlies/diefstal van collegekaart/bewijs van inschrijving. Aanvraag formulier voor een nieuwe collegekaart of bewijs van inschrijving is bij de balie te verkrijgen. Kosten: collegekaart f 10,-, bewijs van inschr. f 2,50, bij aanvraag te betalen. Openingstijden: ma. t/m do. 14.00-16.00u., vr. 10.00-12.00u. Tel. spreekuur: ma. t/m vr. 9.00-10.00 u. Adres: Lenculenstr. 26, tel: 043-883979.

Infotheek voor Studie en Beroep

Wij bieden je ruime informatie over alle soorten studiemogelijkheden, vooropleidingen, de arbeidsmarkt en vacatures. Ook als je iets wil weten over studeren en werken in het buitenland kun je bij ons terecht. Loop eens binnen: misschien vind je er een antwoord op je vragen. Lokatie: Bouillonstr. 11, tel. 883351/883518. Openingstijden zijn: ma. di. en do. van 10.00-16.30u en wo. en vr. van 09.00-13.00u.

De beste garantie voor je rijbewijs

Autorijschool B. Wellmann

- Lessen in VW Golf
- Volgens Fasenleerplan
- Altijd dezelfde instructeur
- f 42,50 voor 60 min.

telefoon: 043-613798
autotel: 06-52936738

Stichting Thuiszorg Zuid-Limburg

De Stichting Thuiszorg Zuid-Limburg zoekt kandidaten, die op afroep en op vrijwillige basis willen fungeren als

slaapwacht in wisselende thuissituaties

Tijdens uw aanwezigheid wordt van u verwacht dat u, naast het verrichten van eenvoudige zorgverlenende taken, vooral de cliënt gerust kunt stellen.

Uw aanwezigheid beslaat het tijdsbestek tussen 22.00 en 08.00 uur. Als vergoeding ontvangt u een bedrag van f25,- per nacht toegekend.

Indien u belangstelling heeft, kunt u contact opnemen met de Stichting Thuiszorg Zuid-Limburg, Duboisdomein 70, 6229 GT Maastricht, mevr. R. Corten of mevr. R. Mennens, tel.: (043) - 509450.

FILMSEMINAR

7 sprekers en 10 films

o.a. Hans van Driel, Jan Verachtert, Mart Dominicus en The fugitive, The lawn mower man, Viaggio in Italia en Les Amants du Pont Neuf

27 okt. **Openingsfilm en inleiding** door Prof. dr. Hans van den Bergh, Hoogleraar Cultuurwetenschappen, Open Universiteit Amsterdam.

28 okt. **De verleidelijke taal van Hollywood**

'Waarom heeft Paul Verhoeven zo'n succes in Hollywood? Omdat hij feilloos het Amerikaanse model toepast in zijn films.', aldus mw. drs. Anke Coumans. Wat film met je doet, hoe film dat doet en waarom juist de Amerikaanse film zo'n succes heeft, terwijl er ook mooie Europese films zijn, is het thema op vrijdag.

29 okt. **In de ban van de techniek:** computeranimatie en virtual reality. Nog niet zo lang geleden was er zelfs geen geluid bij film. Nu kunnen bij wijze van spreken acteurs vervangen worden door gedigitaliseerde beelden. Hoe verandert techniek de film? Wordt film nog verleidelijker door nieuwe technologie? Truface dus, op zaterdag.

30 okt. **Hollywood of kunst**

Hollywood is fascinerend, maar het kan ook anders: film als kunst? Hoe kunnen gevoelens en gedachten nog meer overgebracht worden? Welke verleidingsstrategieën gebruiken regisseurs in Japan, China of Afrika? Op zoek naar films met een 'vreemde' filmtaal. Luiden deze films de geboorte van een wereldfilm in? Vragen over heden en toekomst vóór de laatste dag, zondag.

Inschrijvingen vóór 14 oktober 1994 met 50 % korting:

gehele cursus f 295,- / studenten f 149,-

1 dag f 125,- / studenten f 59,-

Informatie / inschrijvingen:

Center for European Studies,

Tel: 043 - 212627

Lezingen: Rijksuniversiteit Limburg

Films: MGM-theater en Filmtheater Lumière.

Instituut voor Humane Psychofarmacologie Institute for Human Psychopharmacology

Het Instituut voor Humane Psychofarmacologie is op zoek naar gezonde mannelijke en vrouwelijke

VRIJWILLIG(ST)ERS

(LEEFTIJD 20 - 60 jaar, 2 jaar rijbewijs)
Voor deelname aan een

GENEESMIDDELENONDERZOEK

In deze studie worden de effecten van een anti-malaria middel en een placebo (neppil) in combinatie met een dosis alcohol onderzocht op onder meer: rijvaardigheid, oog-hand coördinatie, reactietijd en lichaamsstabiliteit.

De studie vindt plaats in de periode oktober 1994 tot eind november 1994. Van vrijwilligers wordt verwacht dat ze gedurende de testperiode van 30 dagen op 7 dagen het geneesmiddel of placebo slikken. De effecten van het geneesmiddel of placebo worden op dag 4 en 23 zonder alcohol en op dag 30 in combinatie met alcohol onderzocht. Vrijwilligers worden vooraf medisch gekeurd. De testen worden geïmplementeerd tijdens twee sessies van circa 2.5 uur. Testdagen duren ongeveer 5 uur elk en de totale tijdsinvestering bedraagt ongeveer 22 uur.

VERGOEDING voor volledige deelname: f 450,-. Een complete informatiebrochure kunt u aanvragen bij: Secretariaat IHP 043-883305. drs. Loe van Veggel of drs. Nienke Muntjewerff, arts, van het IHP, Abtstraat 2A, Maastricht. Tel: 043-883068 en 883308.

Loopbaan Advies Centrum (LAC)

Vanaf 1 oktober a.s. is mevrouw Marloes Rikhof, consulente Loopbaan Advies Centrum bereikbaar via tel.nr. 043-883395.

Steunpunt Studiefinanciering**Wijziging openingstijden balie Studiefinanciering.**

Vanaf 10 oktober is de balie open van 11.00-16.00u.
Op vrijdag is de balie gesloten. Op werkdagen is het Steunpunt telefonisch bereikbaar van 9.00-16.30 u. Tel. 06-3212151.

De balie is gesloten op 6 en 7 oktober 1994.

LV&S**Gezocht ...**

Eerstejaars (en ouderejaars voor zover niet opgegeven) topsporters. LV&S wil graag in contact komen met die studenten, die sport op het hoogste nivo (nationaal of internationaal) bedrijven. Contact opnemen met R. Verster, buro LV&S, Lenculenstr. 26, tel 043-883134.

Kajak cursus

Ma. 10 okt. start een cursus kajak olv J. Schreurs. Cursusduur: 8 lessen. Max. aantal deelnemers: 16. Tijd: 22.00-23.00u. Plaats: zwembad Dousberg. Kosten: f 50,-. Inschrijven bij LV&S. Sportkaart verplicht.

Step aerobic cursussen

Do. 27 okt. starten 2 cursussen step aerobic olv J. Duchateau in sporthal Randwijck. Cursusduur: 6 lessen. Tijden: 18.30-19.30u. beginners, 19.30-20.30u. gevorderden. Max. 30 deelnemers per cursus. Kosten: f20,-. Inschrijven bij LV&S. Sportkaart verplicht.

Turnen voor dames

Miv heden werkt LV&S samen met KMG Eendracht 1976. De trainingen vinden plaats: di.avonden van 18.30-20.00u. olv R. de Gids. Plaats: Athoslaan, zaal Biesland. Turnkleding gewenst. Sportkaart verplicht.

Weerbaarheid cursus

Wo. 26 okt. start de cursus "mental en fysieke" weerbaarheid olv Th. Besjes. Cursusduur: 6 lessen van 2,5u. Max. aantal deelnemers: 20. Tijd: 19.30-22.00u. Plaats: gymzaal Pres. Rooseveltlaan 101 (MEAO-MTRO). Kosten: f 25,-. Sportkaart verplicht.

Wintersportreis LV&S 1995

In de periode van vr. 6 t/m zo. 13 jan. '95 organiseert LV&S ism Sportura de wintersportreis naar Valfréjus Frankrijk (1.550m). Basisarrangement is incl. reis, verblijf, maaltijden, 6-daagse skipas, toeristenbelasting, administratiekosten en gebruik snowboards. Prijs: f 440,-. Optioneel: skiles 5 ochtenden van 2,5u. à f 105,-, reisverzekering A of B à f 40,- of f 47,50, extra dag(en) skipas à f 25,- en annuleringsverzekering afgerond op f 20,-. Meer info (ook voor de wintersportreis naar Risoul op 13 jan. '95) en inschrijven bij LV&S.

Uitslagen Randwijck "5"-loop

Heren: 1. L. van Houten 2. N. Weerkamp 3. B. de Bruyn. Dames: 1. S. Wiertsema 2. M. Wullink 3. A. van Someren.

Agenda UROS

Trainingstijden: ma. 18.00-19.00u. sportpark Jekerdal, di. & do. 19.30-21.00u. atletiekbaan Jekerdal.

STUDIUM GENERALE**Het hete hangijzer**

11 okt., 20.00u., Orcus Lenculenstr.39, toegang: gratis. **Debat: Alle verslaafden naar Rottumerplaat!**
Deelnemers: R. Schrijvers, regiomanager Consultatie-bureau Alcohol en Drugs te Maastricht, E. Schellekens voorz.ver. 'Leefbaarheid St. Pieter', drs. B. Bieleman, hoofd onderzoeksbureau Intraval, R. Erkens en M. Beijer, bestuursleden van de Maastrichtse Stichting inzake Medicinale en andere verslavingen. Gespreksleiding: P. 't Lam. De belangen van overheid, burgerij en verslaafden liggen ver uitelkaar. In het debat staat centraal hoe de opvang en onderbrenging van verslaafden opgelost moet worden.

De wereld in kleur

De jaarlijkse wetenschaps- en techniekweek (9-16 okt.) heeft als centraal thema kleur. In het kader hiervan organiseert het SG vier lezingen. De tweede lezing gaat over **de psychologie van de kleur**. 13 okt. 20.00u., Aula Tongersestr.53, toegang: gratis. Lezing door: drs. F. Evers, hoofd Interfaculteit Beeld en Geluid, Hogeschool van beeldende kunsten, muziek en dans, Den Haag. Zijn er verbanden tussen kleurvoorkeur, karakter en persoonlijkheid. Heeft iedere kleur een eenduidige vaste betekenis en gevoelswaarde?

Fragmenten: over kleur en verbeelding

14 okt., 20.00u., Kumulustheater Herbenusstr. 89, toegang: studenten gratis/overigen f 5,-. Lezingen door: S. Verlaet, Nederlands Instituut voor Mode en A. Vis, fysiotherapeut. Fragmenten is een nieuw maandelijks SG-programma dat bestaat uit korte lezingen, discussies en/of interviews en wordt omlijst met muziek of theater. Gastpresentatoren en speciale vormgeving zorgen voor een theatrale ambiance. Thema eerste avond sluit aan op de lezingencyclus over kleur. Verlaet houdt een voordracht over kleur in de mode. Vis spreekt over de Chinese meridiaantherapie. Presentatie in handen van T. Gladdines en J. Kerkhof.

RL-AGENDA

07-10 Promotie S. Bögels, 14.00 uur
07-10 Promotie G.L. Wackers, 16.00 uur
12-10 Lezing: prof.dr. P. Cosyns, Universitair Ziekenhuis Antwerpen; "Parafillien: nosologische status en behandelingsmogelijkheden", Posjet Vijverdal, Vijverdalseweg 1
16.30 uur. Info: Y. Stevens tel. 877440
14-10 Promotie H.H. de Haan, 14.00 uur

14-10 Inauguratie prof.dr. M.F. von Meyenfeldt, prof.dr. H.F.P. Hillen, 16.30 uur
21-10 Promotie S.J. van Luijk
21-10 Promotie R.H.M. Hermans, 16.00 uur
24/25-10 MARC Maastricht Audit Research Symposium (MARS IV)
26-10 Lezing: dr. H.W.M. Steinbusch, RL; "De rol van serotonine en stikstof monoxide bij

neurodegeneratieve en regeneratieve processen", Posjet Vijverdal, Vijverdalseweg 1, 16.30 uur.
Info: Y. Stevens tel. 877440
28-10 Symposium Onderzoek in beweging, info: P. Sijpkens, 043-882367, vakgroep Epidemiologie
28-10 Promotie E. Dorant, 14.00 uur
28-10 Promotie A.M.M. Blommaert, 16.00 uur

Oproep: Het Hete Hangijzer zoekt redactieleden.

Het Hete Hangijzer is een redactie van studenten die in samenwerking met het Bureau SG debatten organiseert over actuele en controversiële onderwerpen. Om de redactie te versterken zijn we op zoek naar studenten (RL of HBO) met een brede algemene interesse, die onderwerpen die hen bezig houden aan de orde willen stellen. Politieke voorkeur, studie-richting en studiejaar zijn onbelangrijk. Het werk neemt ca. 4 uur per week in beslag. De wekelijkse vergadering is op woensdag van 20.00 - 22.00 uur. De faciliteiten en een budget van het SG staan ter beschikking om plannen om te zetten in zichtbare resultaten. Bel voor meer info het Bureau SG: 883545 (ma-do, 9.00-15.30u.).

WETENSCHAPSWINKEL

De Wetenschapswinkel zoekt op korte termijn studenten voor de volgende onderzoeken:

-Onderzoek onder huisartsen in de regio Weert naar hun opvattingen over en bekendheid met Vrouwenhulpverlening (FdG, liefst met interviewervaring)

-T.b.v. het Vrouwenhuis Heerlen: inventarisatie van problemen die vrouwengroeperingen, die feminisering in hun activiteiten inpassen, ondervinden (B&)

-Onderzoek naar de (volgende) structurele oplossingen voor het armoedeprobleem:

-zorgloos
-structurele banen voor uitkeringsgerechtigden
-projecten voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten
-andere creatieve ideeën

De onderzoeken kunnen als onderwijsverplichting gelden: jaarwerkstuk, opstel, paper (eind)scriptie. Begeleiding vanuit de faculteiten is toegezegd. Meer informatie: Wetenschapswinkel, Looiersgracht 14, tel.: 883120

STUDENTENVERENIGINGEN, -ORGANISATIES**AEGEE-Maastricht**

Tel. 043-883465: ma-vr 11.30-12.30 en di 19.00-21.00u

Oude Tweekbergenpoort 2/k. 3002.

-5/9 okt: Waste recovery/Valladolid.

-7/9 okt: AEGEE-Meeting / Thessaloniki.

-10/12 okt: What's in the name / Rotterdam.

-13/16 okt: Central Europe Ltd./Enschede & Warszawa.

Onbekende lokaties bekend op AEGEE-kamer en de borrel.

Ichthus

-10/11 okt: derde bijbelkringavond.

-12 okt: Praise-avond.

S.V. Koko

-11 okt: Walking Diner, georganiseerd door de dispuuten van Koko.

-12 okt: Wisselings-ALV om 20.00u. op de Koko-kroeg. Af-of laatmelden 12 okt. voor 16.00u.

MST

Wil je meer uit je studie bedrijfseconomie halen dan theoretische kennis? Schrijf je dan nu in bij MST voor een interessante werkopdracht. Kom langs voor meer informatie op ons kantoor in de Abtstraat 4 van ma. t/m vr. van 13.30 tot 16.30. Tel: 883927.

R.K.S.V. Servatius

Elke wo.avond is er mensa om 18.30 u. Inschrijving tot 12.00 u. wo. (tel.211126). Kosten: f5,- leden, f6,50 introducties. Boschstr. 97, tel. 043-211126.

Studentenkerk "De Deur" Maastricht

"De Deur" is een jonge kerk, en maakt deel uit van de wereldoverkoepelende Christian Fellowship. Diensten: Zo. 11.00 en 18.00u.; wo. 19.30u. Past. Habetsstr.40 (zijstraat Kon. Emmaplein). Info: Paul, 043-479843. Bijbelstudies: Elke di.-avond om 19.30u. Boschstr. 97d (bij de markt).Info: Daniël, 043-255203.

R.K. Studentenpastoraat Maastricht

Iedere do om 19.00u en za om 17.45u is er een viering van de H.Mis, voorgedaan door pastor F.Peró. Iedere vr. tussen 19.30u en 20.15u aanbidding in de kapel van het R.K. Studentenpastoraat. Adres: Boschstr. 97, societeit "in de Fortuyn". Tel:211126. Na afloop koffie.

THINKTANK

Voor en door ondernemende studenten en afgestudeerden (tot ± 35 jaar). (Gratis)Info, advies, doorverwijzing, training en ondersteuning t.b.v. oriënteerders op het ondernemerschap en (door-)startende hoger opgeleiden.

-7 okt: 13.00-18.00u. Openhuis TU-Eindhoven+Symposium Dynamisch Ondernemerschap m.m.v. Y. v. Rooy (EZ), J. v. Lint (rector TUE) en L. Verhoef (ING/TUE).

Info: THINKTANK-Centra, 040-472252/043-217184.

CULTUURWETENSCHAPPEN**Openingstijden onderwijsbalie**

maandag: 15.15 - 15.45 uur;

dinsdag: 10.45 - 11.15 uur;

donderdag: 13.00 - 13.30 uur;

Inschrijving blokperiode 3

Studenten die een 1e of 2e jaars blok of practicum willen inhalen/overdoen kunnen zich hiervoor inschrijven bij de Onderwijsbalie. Inschrijvingen worden tot uiterlijk 07 november 1994 geaccepteerd.

Kunstpracticum jaar 1

Het Kunstpracticum Poëzie wordt gegeven in blokperiode 2 en in blokperiode 4.

Studenten die zich hebben ingeschreven voor dit practicum en in blokperiode 2 niet staan ingeroosterd, volgen het practicum in blokperiode 4.

Studenten die zich niet op tijd hebben ingeschreven kunnen nog deelnemen aan het Poëzie-practicum in blokperiode 4. Zij worden verzocht zich zo spoedig mogelijk te melden bij de Onderwijsbalie.

Bij de overige Kunstpractica is geen plaats meer.

Examencommissie

Resi Peters zal in haar functie van secretaris van de Examencommissie wegens zwangerschapsverlof tot 1 januari 1995 worden vervangen door de planner/coördinator van Bureau Onderwijs len van de Leur.

De plaatsvervangend secretaris houdt het spreekuur zoals genoemd in de Wegwijzer voor Studenten aan: iedere donderdag van 13.30 - 14.00 uur, kamer 0023

Take-home tentamen blok 2.1

Op vrijdagochtend 7 oktober a.s. kunnen de tweedejaars het take-home tentamen van blok 2.1 afhalen aan de Onderwijsbalie van 13.00 tot 13.30 uur.

Het tentamen dient ingeleverd te worden op maandagmiddag tussen 15.30 - 16.30 uur. Vermeld op uw antwoordvellen alleen het tafelnummer!!!

Agenda CWSv-Orakel

Openingstijden Orakelkamer:

ma. t/m do.: 13.00 - 14.00 uur

ma. t/m di.:reductiebureau geopend: 13.00 - 14.00 uur

Mededelingen:

* Kom nog even je kamprekening betalen! Tussen 13.00 en 14.00 uur. Orakelkamer

* Wanneer je interesse hebt in de een of andere commissie en/of bestuursfunctie, laat dat dan even weten via de oranje brievenbus of telefoontje (043-257278 Jeroen/Freek).

* Woensdag 12 oktober ORAKEL-FEEST in café Cum Laude.

* Dinsdag 1 november Algemene Leden Vergadering (ALV) en bestuurswisseling.

ECONOMIE**Blokafsluitingsopdrachten**

Met betrekking tot het afhalen en inleveren van blokafsluitingsopdrachten zijn door de Examencommissie nadere **data** bekendgemaakt. U wordt dringend verzocht van deze data nota te nemen door het gestelde op de publicatieborden (onder de rubriek "Examencommissie") bij de Onderwijsbalie te raadplegen.

Deelname doctoraalkeuzevakken periode 2

Het afwezigheidspercentage in het doctoraalonderwijs is al lange tijd schrikbarend hoog.

Vandaar dat in de Opleidingscommissie Economie besloten is om met ingang van het academisch jaar 1994/1995 een bevestigingsprocedure in te stellen en studenten die zich niet of te laat afmelden voor een blok het cijfer 'nul' te geven voor betreffend onderwijs onderdeel. Mochten studenten niet in de gelegenheid zijn om hun keuze persoonlijk bij de Onderwijsbalie te komen bevestigen, dan kan dit geschieden via een medestudent(e).

Op pagina 122 van de studiegids '94/'95 staan de procedures en uiterste data m.b.t. deelname aan het doctoraal onderwijs in detail beschreven. Aangezien de bevestigingsprocedure voor de eerste keer van toepassing is voor het komende blok - tussen 5 en 11 oktober 1994 - adviseren wij de studenten dringend hiervan grondig kennis te nemen. Bureau Onderwijs FdEW

Direct Marketing Management (5024K)

Studenten, die het DMM-tentamen van '93/'94 - blokperiode 4 - niet hebben gehaald, kunnen op maandag 31 oktober gebruik maken van een herkansingsmogelijkheid. Er dient wel rekening gehouden te worden met het feit dat de literatuurklapper (deels) gewijzigd is. Jos Schijns

Herkansingen eerstejaars schrijfopdrachten Economie en Internationale Bedrijfskunde

Met betrekking tot de **herkansingen** van de eerstejaars schrijfopdrachten zijn ter aanvulling op het daarover gestelde op pag. 215 studiegids 1994/'95 nadere **data** bekendgemaakt. Gelieve hiervan nota te nemen door de publicatieborden bij de Onderwijsbalie (onder de rubriek 'Examencommissie') te raadplegen.

Literatuur VGT

In de Faculteitsraad is besloten om met ingang van 1994/1995 de literatuur voor de VGT bekend te maken. In de antwoordsleutels bij de VGT zal zo veel mogelijk naar deze literatuur worden verwezen. Een overzicht hangt op de publicatieborden bij de Onderwijsbalie.

Spreekuur Examencommissie

Het spreekuur van de Examencommissie op donderdag 13 oktober komt te vervallen.

Mededeling Examencommissie

Mededeling voor BE-studenten die in het studiejaar 1991/1992 aan de

doctoraalfase economie zijn begonnen, waarop het examenreglement 1991/1992 van toepassing is en die het herziene verplichte programma in jaar 3 gevolgd hebben.

In de overgangsregeling afstudeerrichting AE/BE, cohorten E89./t/m E90., zoals vermeld in het apart verkrijgbare Examenreglement 1994/1995 Economie op pagina 34 en 35 is een gedeelte weggevallen. Na artikel 2, lid b wordt toegevoegd:

In afwijking van het onder b. bepaalde is het toegestaan dat een student 'approved substitutes' volgt. Hij/zij krijgt dan vrijstelling voor het volgen van de oude blokken Berichtgeving en FIS. Als 'approved substitute' gelden:

- voor 'Berichtgeving' (3.1 - 2/3) --> keuzevakken 'Externe Berichtgeving' en 'Interne Berichtgeving'

- voor 'FIS' (3.1 - 1/3) --> keuzevak 'Voortgezette FIS'

Vaardigheidstraining Praktijkvoorbeelden van Strategisch Management en

Externe/Interne Organisatie-Analyse (code 5029T, jan. 1995)

Deze training is een samenvoeging van de training 'Praktijkvoorbeelden van Strategisch Management' en 'Praktijkvoorbeelden van Externe/Interne

Organisatie-Analyse' die in het vorig academisch jaar zijn aangeboden. De nadruk in het nieuwe blok ligt op strategisch management. Studenten die de eerstgenoemde training vorig jaar met succes hebben afgesloten, kunnen derhalve niet deelnemen aan de training in dit academisch jaar. Sjoerd Romme.

Dringend gevraagd: Stagiair(e)

Thema: Prospectie waterbehandelingsmarkt in België

Omschrijving: De stagiair(e) maakt een analyse van de snelgroeiende

waterbehandelingsmarkt in België. Daarbij wordt speciaal aandacht besteed aan de samenstelling en de wijze van concurreren op deze markt. Het eindresultaat moet een antwoord bieden op de vraag of het mogelijk is voor een buitenlands bedrijf om toe te treden tot de Belgische markt. Inlichtingen: Wim Vanhaverbeke, k.2076, tel 043 / 88 38 05

Reductiebureau Economie

Het Reductiebureau Economie is dinsdag, woensdag en donderdag geopend van 10.30 tot 12.30 uur. Boeken kunnen alleen op bestelling geleverd worden!

GENEESKUNDE

Data diploma uitreikingen 1994/1995

woensdag 23 november (doctoraal en basisarts); woensdag 22 maart 95 (doctoraal en basisarts); woensdag 29 maart (basisarts); woensdag 14 juni (doctoraal en basisarts); woensdag 20 september (propaedeutische, doctoraal en basisarts). Plaats: St. Janskerk te Maastricht. Let op: in maart 95 vinden er twee uitreikingen voor het **basisgetuigschrift** plaats. Indien u voor de uitreiking van maart in aanmerking wilt komen, houdt dan beide data vrij.

Studentensprekuren studentenfractie Geneeskunde (SFG)

M.i.v. woensdag 5 oktober van 12 tot 14 uur elke eerste woensdag van de maand. Heb je vragen of problemen of voorstellen op het gebied van onderwijs, examens etc. kom dan naar kamer 1.155. De SFG zal de problemen inventariseren en in overleg treden met de desbetreffende commissies/personen. De SFG doet er wat mee!!

MFV Reflex

Symposium: 'Forensische geneeskunde' op woensdag 19 oktober van 12.00-21.00 uur rond de blauwe zaal. Toegang: *12,50 voor studenten Reflex-leden *15,00 voor studenten niet-leden, *20,00 voor overige belangstellenden

Forensische geneeskunde is het gebied in de geneeskunde wat nauwe connecties heeft met het recht. Belangrijke aandachtsgebieden zijn onder andere: slachtofferhulp, verzorging van gedetineerden, ondersteuning bieden na seksueel misbruik, medische verklaringen in de rechtbank en euthanasie vraagstukken. Dit nog vrij onbekende vakgebied van de geneeskunde, wat nauwelijks in het geneeskunde curriculum aan bod komt, wordt door deskundigen uit verschillende disciplines belicht in lezingen, workshops en een film. Een lunch, een warme maaltijd en een syllabus zijn bij de prijs inbegrepen.

Filmfestival

Binnenkort is het weer zover. Van 10 t/m 14 oktober komt Reflex Cinema met maar liefst 7 spannende, romantische, komische films, voor alle studenten en medewerkers van de RL, maar natuurlijk ook voor vrienden en kennissen. Een hele week lang kijkplezier van hoog niveau in de Geneeskunde faculteit bij het AZM. Adres: Universiteitssingel 50, Blauwe Zaal, Tel. 043-881181.

Het programma ziet er als volgt uit.

Ma. 19.00 uur: In the name of the father.

Di. 18.30 uur: Scent of a woman.

Wo. 18.00 uur: Mrs. Doubtfire. 20.45 uur: The Three Musketeers.

Do. 18.00 uur: Alladin 20.00 uur: The Pelican Brief

Vr. 19.00 uur: Philadelphia.

Kortom een week vol kijkplezier voor jong en oud. De voorverkoop van deze films begint op 26 september van 12.30-13.30 uur in het trefcentrum van de Geneeskunde faculteit.

WARNING

DEZE COMPUTERS VERHOGEN ERNSTIG JE KANS OP SLAGEN!

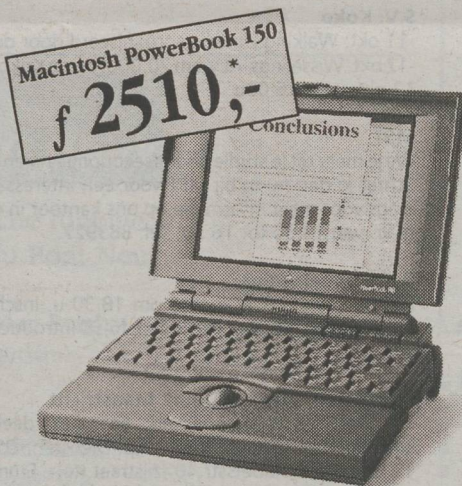
Met de Performa 450 kan je meteen aan de slag. Je hoeft niet eerst allerlei commando's te leren. Makkelijker kan echt niet!

De eigenschappen:

- Motorola 25 MHz 68030 microprocessor
- Performa Plus kleurenmonitor
- 4 MB RAM-geheugen
- harde schijf 120 MB
- standaard toetsenbord en muis

Bijsgeleverde programma's:

- **ClarisWorks:** Een gemakkelijk te gebruiken geïntegreerd programma voor tekstverwerking, spreadsheets en database.
- **At Ease:** Een programma om bestanden en programma's op de Performa nog toegankelijker te maken voor beginnende gebruikers.
- **Macintosh PC Exchange:** Een programma om MS-DOS en Windowsbestanden te openen en te bewaren.

De Macintosh PowerBook 150 is de goedkoopste PowerBook. Hij combineert kracht met het gemak van een vederlicht notebooksysteem.

De eigenschappen:

- Motorola 33 MHz 68030 microprocessor
- backlightscherm van 23 cm diagonaal met grijschaal (4 grijswaarders).
- harde schijf 120 MB en 4 MB RAM-geheugen

Bijsgeleverde programma's:

- **ClarisWorks:** Een gemakkelijk te gebruiken geïntegreerd programma voor tekstverwerking, spreadsheets en database.
- **PowerBook Mobility bundel:** De PowerBook Mobility bundel is een volledige set programma's die extra mogelijkheden toevoegt aan je PowerBook voor toepassingen als communicatie, batterijbeheer, gegevensuitwisseling en gegevensbeheer.

CURSUS MARKETING NIMA A
Studenten f995,-
Medewerkers f1895,-
(gespreide betaling mogelijk)

Management Advies Centrum
Marketingsspecialisten

Aanvang eind oktober
Info: 043-687272 / 687217

Te koop binnenstad MAASTRICHT
Raamstr. 26 (Havenzaathe)

Zeer goed onderhouden gelijkvloers appartement met voortuin. Beg.gr: hal, woonk. m. open keuken, ruime berging + toilet. Woonk.+keuken parket.

1e Verd.: 2 slpk.+balkon, nw. luxe badk.+ toilet. Ruime was- + linnenkamer.

Prijs: f 215.00. Tel. 0032-89-712421

Extra aanbieding
Grieks specialiteiten restaurant
Piaka

St. Bernardusstraat 4a
Maastricht, tel. 043-254256

studentenschotel
2 Dorpsufflaki
Giros
en salade, friet, zaziki en ouzo

~~FL 20,-~~
FL 15,25

op vertoon van collegekaart

TEXTIEL DRUK*

verkoop & loondruk van t-shirts, sweatshirts, paraplus, caps, jacks, bodywarmers, rugbyshirts, katoenen draagtassen, etc.

DARPO
SCHIN OP GEUL
04459-1565

* MET STUDENTENKORTING

Amsterdam
Computer Company
Lemelerbergweg 37A-B
1101 AH Amsterdam
020-6917119

Computer Company
Buitenveldertselaan 44
1079 HC Amsterdam
020-6613011

RAF
Computer/Telecom
Rijnstraat 139-141
1079 HC Amsterdam
Tel.: 020-5411300

Wilson Computers
Utrechtsestraat 70-72
Amsterdam
Tel.: 020-6238395

Wilson Computers
De Boelelaan 1105
Amsterdam
Tel.: 020-6612846

Amersfoort
Stafhorst
Hellestraat 11-17
3811 LK Amersfoort
Tel.: 033-634064

Arnhem
Computer Company
Ringoven 33
6826 TP Arnhem
Tel.: 040-447955

Den Haag
Computer Company
Mercuriusweg 15
2516 AW Den Haag
070-3339999

Eindhoven
Apple Centre Reijers
Hoevenweg 29
5652 AW Eindhoven
040-573660

Reijers Automatisering
Educatief Centre
Den Dolech 2 RC0.21
5612 AZ Eindhoven
040-444690

Vogelzang
Hermanus Boexstraat 22
5611 AJ Eindhoven
Tel.: 040-447955

Enschede
Computer Company
Hengelsestraat 705 (B.T.C.)
7521 PA Enschede
053-836430

Groningen
Apple Centre Groningen
Paterswoldseweg 139a
9727 BE Groningen
050-272352

Heerlen
Vogelzang, Akerstraat 19
6411 GV Heerlen
Tel.: 045-740382

Vogelzang Professioneel
Kruisstraat 12
6411 BT Heerlen
Tel.: 045-740382

's-Hertogenbosch
Apple Centre Intra Systems
's-Hertogenbosch
Rietveldendweg 54
5222 AS 's-Hertogenbosch
Tel.: 073-230300

Hilversum
RAF Computer/Telecom
Langestraat 79
1211 GW Hilversum
Tel.: 035-250400

Lelystad
Fokko Dijkstra
Agorahof 20
8232 DX Lelystad
Tel.: 03200-43767

Maastricht
Vogelzang, Hel Bat 2
6211 EX Maastricht
Tel.: 043-250607

Nieuwegein
Staffhorst
Passage 81
3431 LN Nieuwegein
Tel.: 03402-40520

Nijmegen
ID Systems
St-Annastraat 174
6524 GT Nijmegen
080-220164

Rotterdam
Correct Consumer
Electronics
Bergweg 110
3036 BH Rotterdam-Noord
Tel.: 010-4618600

Correct Business
Electronics
Geintuurbaan 111
3051 KA Rotterdam
Tel.: 010-4618500

ID Systems
Max Euweaan 71-73
3062 MA Rotterdam
010-4525030

Utrecht
Apple Centre Intra Systems
Utrecht
Kobaltweg 61
3542 CE Utrecht
Tel.: 030-411222

Staffhorst
Vredenburg 40
3511 BD Utrecht
Tel.: 030-360266

Wilson Computers
Zadelstraat 28
Utrecht
Tel.: 030-340890

Vaassen
ID Systems
Runnenbergweg 6
8171 MC Vaassen
05788-72029

CCG-Niamco
035-838000

* Alle prijzen zijn exclusief B.T.W. Het aanbod is geldig tot 31-10-1994 en zolang de voorraad strekt.

Zorg dat je er op tijd bij bent, want het aantal kaartjes is gelimiteerd. Alvast veel plezier gewenst, namens Reflex Cinema.

Activiteiten-agenda M.F.V. Reflex

ma 10-10 t/m vr 14-10 FILMFESTIVAL
wo 19-10 Symposium 'Forensische Geneeskunde'
wo 26-10 Lezing 'Artsen zonder grenzen' 13.30 uur Blauwe zaal UNS 50
ma 31-10 Infomarkt

Bureau Internationale Betrekkingen

Nieuws mbt buitenlands keuze-onderwijs:

-interessant en gevarieerd programma in het kader van ERASMUS/TEMPUS of je kunt als zg FREE-MOVER naar het buitenland
-course programma SPORTS MEDICINE 10 weken in Linköping Zweden.
-extra keuze-onderwijs kan alleen nog worden aangevraagd voor buitenlands keuze-onderwijs. De projectgroep Keuze-Onderwijs kent echter geen subsidie toe. Wel heb je (met de goedkeuring) de mogelijkheid andere subsidiebronnen aan te boren.

Voor vragen kun je 2x per week terecht bij Marion Aarts, BIB, elke dinsdag van 12.30-14.00 uur, kamer 3.324, nivo 3, tel. 881524 of elke vrijdag van 12.30-14.00 uur, Onderwijsbalie 1.150A, nivo 1, tel. 881842.

Co-schap Sociale Gezondheidszorg

In het kader van het co-schap Sociale Gezondheidszorg zijn er twee stageplaatsen beschikbaar voor een drieweekse oriëntatiestage in de tak Arbeid en Gezondheid (Bedrijfsgezondheidszorg). De stageplaats is bij Oce te Venlo. Een gezamenlijk programma van terugkomdagen zet de stage in het bredere kader van de sociale gezondheidszorg. Het gaat om de periodes: 13 t/m 31 maart 1995, 1 t/m 19 mei en 12 t/m 30 juni. Voorwaarde is dat minstens een groot co-schap is gelopen. Aanmelden bij mw. J. Martens, vakgroep Epidemiologie, Deb.1, tel. 882373, dinsdag- en woensdagmiddag tussen 14 en 16 uur.

Symposium Ver. voor Inspanningsfysiologie

Op zaterdag 29 oktober organiseert de Ver. voor Inspanningsfysiologie een symposium met als titel "Fysiologische meettechnieken: ontwikkeling en toepassingen". Sprekers: dr. E. de Geus; dr. A. Rodenburg; dr. ir. H. Hermens; drs. G. Havenith; drs. J. Geijssels. Plaats: Medische Faculteit VU Amsterdam. Informatie bij Taco Visser, tel. 020-6648522.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Voorlichting aan derdejaars over het keuzeonderwijs op 19 oktober
Studenten volgen in de perioden 3.5, 3.6, 3.7, 4.1 en 4.2 keuzeonderwijs. Aanmelding voor deze blokken dient vóór 19 november te geschieden. Om je beter op deze keuze te kunnen voorbereiden wordt een voorlichtingsbijeenkomst gehouden waarin nader op de (on)mogelijkheden binnen het keuzeonderwijs wordt ingegaan. Dan wordt ook de Keuzeonderwijsgids uitgereikt, waarin de nodige informatie staat opgenomen. De voorlichting vindt plaats: voor GVO en GKG op 19 oktober om 9.00 uur in de lokatie Deb.1 (ruimte 0.122), voor BG, TGV en VW op 19 oktober om 10.00 uur in de lokatie Deb.1 (ruimte 0.122) en voor BGK en BW op 19 oktober om 10.00 uur in de lokatie Deb.1 (ruimte 0.122).

Van de Examencommissie GW

Met ingang van '94/'95 is voor alle studenten GW van kracht de Fraude Richtlijn. De richtlijn is een uitwerking van artikel 31 van de Onderwijs- en Examenregeling. Een exemplaar van de richtlijn is bij de balie te verkrijgen.

Openingstijden Bureau Onderwijs FdGW

De balie van Bureau Onderwijs is open van 10.00-11.00 uur (tevens AGORA-reductiebureau) en van 15.30-16.00 uur. Alleen in de ochtend worden boeken verstrekt die betaald moeten worden. Het spreekuur van Bureau Onderwijs is van 10.00-11.00 uur en van 15.00-16.00 uur. Wij verzoeken jullie vriendelijk toch dringend aan deze tijden te houden.

Vereniging Belangenbehartiging geestelijk Gezondheidskundigen

Op donderdag 13 oktober organiseert de commissie O&O van de VBGGK een excursie naar het Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid (NcGv) in Utrecht. Tijdens deze excursie zal er een bezoek gebracht worden aan de historische bibliotheek en aan het informatiecentrum. Verder wordt er voorlichting gegeven over het NcGv en de mogelijkheden voor GKG'ers m.b.t. onderzoekstages. Voor deze excursie kan je je telefonisch opgeven bij Aniek Weertman 043-212935 of via het inschrijfformulier die hangt op het postvak van de VBGGK. We verzamelen om 11.20 uur bij de Bruna op het station. Deze activiteit is gratis voor leden en f5,- voor niet-leden. Tot dan! Interesse om zelf actief lid te worden: bel Anja op den Buijs (secre.) 043-617505 of Door Bijsterveld (voorz.) 043-617450 voor het vrijblijvend bijwonen van een vergadering van één van onze commissies (Activiteiten, Redactie Psychoscoop, Public relations, Onderwijs en Onderzoek).

Aktiviteiten Studievereniging BGK-Helix

In verband met het 10-jarige bestaan van de studierichting biologische gezondheidkunde, organiseert studievereniging BGK-Helix een symposium "10 jaar BGK". Datum: 18 november 1994, tijd 10.00-16.30 uur, lokatie blauwe zaal (Und 50). Kaartenverkoop vanaf 31 okt tot en met 10 november op het trefcentrum (Uns 50).

Student GVO of GKG gezocht voor onderzoek naar pesten in het onderwijs.

In het kader van dit GVO-project is tevens een onderzoek uitgevoerd met een tweeledige doelstelling: 1. prevalentietelling: wat is de omvang van het probleem pesten in de Westelijke Mijnstreek, met name in de leeftijd 10 - 14 jaar? 2. effectmeting: is er een afname te constateren op de scholen met interventies in vergelijking met scholen die geen activiteiten op dit gebied ontplooiën (quasi-experimentele onderzoeksdesign)? Ten behoeve van het effectonderzoek dient nog een beknopt aanvullend onderzoek plaats te vinden (een vragenlijst met schoolvariabelen). Ten behoeve van de uitvoering van dit onderzoek en de analyse en rapportage zoekt de GGD zo spoedig mogelijk een student Geestelijke Gezondheidskunde of GVO, die bijvoorbeeld in het kader van zijn/haar opleiding of als stage-opdracht hiermee bezig wil zijn. Werkplek en bureau-faciliteiten (o.a. computer) worden door de GGD ter beschikking gesteld. Benodigde tijd: 4-6 maanden. Informatie: Hein de Vries, vakgroep GVO,

tel. 882410 of met Jacques Meijers, GVO-functionaris GGD Westelijke Mijnstreek, Postbus 99, 6160 AB Geleen, tel. 046-787200.

Stageplaats op het gebied van kosten-effectiviteit-/MTA onderzoek

De vakgroep Economie van de Gezondheidszorg zoekt een stagiair(e) die in het kader van de afstudeerstage, onderzoek wil doen naar de "Kosten-effectiviteit van vroegtijdige detectie van CARA (Chronische Aspecifieke Respiratoire Aandoeningen) in Nederland". Liefst een B8student met affiniteit voor toegepast MTA-onderzoek. Van de stagiair(e) wordt verwacht: de relevante kostenfactoren van screening en monitoring bij CARA in kaart brengt. Hierbij kan hij/zij gebruik maken van gegevens die zijn verzameld in een grootschalig onderzoeksproject naar vroegtijdige detectie in de regio Nijmegen. Uiteindelijk moeten er kostprijzen bepaald worden waarbij rekening moet worden gehouden met onzekerheden van schattingen en samenstelling van het screeningsprogramma (sensitiviteitsanalyse). De kosten voor vroegtijdige detectie worden tenslotte in relatie gebracht met de effecten ervan. Vragen/aanmeldingen: Maureen Rutten-van Molken, vakgroep EGZ, tel.: 881711.

Stagecoördinator Beleid en Beheer

Rectificatie: De stagecoördinator zal afwezig zijn van 4 oktober t/m 19 oktober en niet van 3 oktober tot 17 oktober zoals eerder bericht.

AGORA

Openingstijden AGORA Reductie-Bureau: elke dag van 10.00 tot 11.00u bij de balie van Bureau Onderwijs FdGW. Voor slechts fl. 15,- wordt je AGORA-lid. Nieuw: het AGORA Reductie-Bureau verkoopt kringloop-schrijfblokken voor fl. 2,50. Voor het Reductiebureau en de Onderwijscommissie zijn een aantal functies vrij. Het is ook mogelijk voor de functie voorzitterschap te solliciteren. Dit kan middels een brief, af te geven tijdens het spreekuur of te deponeren in het AGORA-postvak. Je kunt ook telefonisch contact opnemen: 881445. Let op de lichtkrant voor meer info.

International symposium on Health Management

van 12-15 november 1994, in Hamilton, Ontario, Canada. Brochure ter inzage bij BIB-FdGW kamer 1.301, Uns. 50

Mededelingen Bureau Internationale Betrekkingen FdGW

STIR-SWOL-subsidies

Aanvragen voor STIR-SWOL-subsidies i.v.m. buitenlandse stages kunnen vóór 1 december a.s. ingediend worden bij Annie Simon. Het aanvraagformulier is gevoegd in de Informatiegids buitenlands studiebezoek Faculteit der Gezondheidswetenschappen. Deze brochure is bedoeld om GW-studenten te informeren over wat er komt kijken bij het lopen van een buitenlandse stage. De brochure is verkrijgbaar bij Annie Simon, BIB, kamer 1.301, Uns. 50, tel. 1874.

ERASMUS

Nieuws m.b.t. buitenlands keuze-onderwijs. Er is weer een interessant en gevarieerd aanbod m.b.t. keuze-onderwijs in het buitenland in het kader van Erasmus-uitwisselingsprogramma. Course programme 'Sports Medicine' 10 weeks in Linköping (Zweden). Ook dit academisch jaar kunnen studenten FdGW en FdG weer deelnemen aan deze interessante cursus (februari - april 1995). Voor vragen kun je 2x per week terecht en wel bij: Marion Aarts, Bureau Internationale Betrekkingen, elke dinsdag van 12.30-14.00 uur, kamer 3.324, tel. 881524 en elke vrijdag van 12.30-14.00 uur, Onderwijsbalie 1.150 A, tel. 881842

RECHTSGELEERDHEID

Openingstijden Onderwijsbalie BO

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Bereikbaarheid Bureau Onderwijs

In de afgelopen tijd is het Bureau Onderwijs regelmatig moeilijk bereikbaar geweest en is er ook vertraging ontstaan bij het afhandelen van correspondentie en vragen van studenten. Hiervoor zijn een aantal oorzaken aan te wijzen waaronder vakantie van de medewerk(st)ers in combinatie met de extra werkzaamheden die betrekking hebben op de zg. Tempobeurs. Het Bureau is daardoor erg zwaar belast geweest. In de komende weken zal getracht worden de achterstand zo spoedig mogelijk weg te werken. Wij vragen hiervoor begrip.

Verkrijgbaar aan de onderwijsbalie

Onderwijsmateriaal blok 1 dagopleiding Nederlands en fiscaal recht, avondopleiding Nederlands recht.

Studiegids.

Colleges

12.10: college Inleiding NR 09.00-11.00 uur Collegezaal TS53
12.10: college Recht, markt en staat 11.15-13.00 uur Collegezaal TS53
12.10: college Rechtsgeschiedenis 13.15-15.15 uur Collegezaal Zw
12.10: college Arbeid 13.15-15.15 uur Collegezaal TS53
19.10: college Inleiding NR 09.00-11.00 uur Collegezaal TS53
19.10: college Recht, markt en staat 11.15-13.00 uur Collegezaal TS53
19.10: college Rechtsgeschiedenis 13.15-15.15 uur Collegezaal Zw
19.10: college Arbeid 13.15-15.15 uur Collegezaal TS53

Studenten opgelet

Studenten die de opleiding Fiscaal Recht volgen dienen te beschikken over een universitaire inschrijving voor deze studierichting. Zij moeten dus ook beschikken over een collegekaart met een FR-nummer. Indien u nog niet over een collegekaart met FR-nummer beschikt kunt u zich op donderdag 6 oktober tussen 09.00-12.00 uur melden bij de balie van de Dienst Studentzaken in de Lenculenstraat om een nieuwe collegekaart te laten maken. Zonder deze collegekaart kunt u niet deelnemen aan de toets van de eerste blokperiode!!

Toetsing in de propedeuse

In de bloktoetsen van de propedeuse worden de volgende onderdelen getoetst: de leerstof uit de blokboeken (met name voor de onderwijsgroepen), de op de onderwijsgroepen afgestemde, in de practica beoefende inhoudelijke leerstof en de toepassing van de methode waarmee de voornoemde leerstof in de practica is beoefend. Bij laatstgenoemde methode gaat het respectievelijk om:

- de vaardigheid in het omgaan met wettenbundels, wetsteksten, jurisprudentie en handboeken in blok 1.1,
- de (daarop voortbouwende) vaardigheid in het toepassen van de methode casusoplossen, in blok 1.2 tot en met blok 1.4.
In de practicumtoets aan het einde van het jaar wordt de schrijfvaardigheid, die in de opeenvolgende practica aan de orde komt, getoetst.

Jaaroverzichten

Indien u nog geen resultatenoverzicht heeft ontvangen over het studiejaar 1993/1994, neemt u dan onmiddellijk contact op met de onderwijsbalie. De gegevens die aangeleverd moeten worden voor de Tempobeurs worden afgeleid van deze jaaroverzichten!

Legitimatie op zaterdagen

Zoals bekend is het gebouw de Nieuwenhof/Zwingelpot 4 op zaterdagen geopend van 09.00-17.00 uur. Omdat er op zo'n dag nauwelijks (sociale) controle is, is besloten de toegang tot het gebouw dan in principe te beperken tot leden van de facultaire gemeenschap. Voor studenten betekent dit dat zij bij binnenkomst hun collegekaart aan de portier moeten tonen. Deze regeling gaat op zaterdag 8 oktober 1994 in.

Ebbing Campus

Op 16, 17 en 18 maart 1995 zal KMPG Meijburg & Co, voor het vierde achtereenvolgende jaar een business course organiseren. Tijdens deze course kunnen fiscaal juristen en fiscaal economen, die in 1995 afstuderen, kennis maken met de praktijk van het belastingadvieswerk. Door middel van gevarieerde inleidingen en intrigerende cases die worden behandeld onder begeleiding van gerenommeerde fiscalisten, wordt de studenten een kijkje in de keuken van een vooraanstaand belastingadviesbureau geboden. KMPG Ebbing zal de werving en selectie voor de Meijburg Course 1995 wederom verzorgen. Geïnteresseerden studenten kunnen vanaf maandag 11 september a.s. bij KMPG Ebbing een informatiepakket aanvragen over KMPG Meijburg & Co, en de Meijburg Course 1995. De inschrijving voor de course sluit op vrijdag 7 oktober 1994. Geïnteresseerden kunnen telefonisch contact opnemen met Ebbing Campus, Koningslaan 53, 1075 AE Amsterdam, 020 - 671 60 01.

Houthoff Beurs

Een dezer dagen zal in de Nederlandse pers wederom een aankondiging verschijnen waarin belangstellende (aankomende) juristen worden opgeroepen zich voor deze beurs kandidaat te stellen. De Houthoff Beurs is in 1988 ingesteld om een veelbelovende jurist(e) c.q. aankomende jurist(e) in staat te stellen 1 jaar lang een LL.M-cursus te volgen aan Harvard Law School te Cambridge, Massachusetts, U.S.A.. Dit jaar bedraagt de beurs circa \$35.000. Aan de onderwijsbalie ligt een brochure met inschrijfformulier ter inzage.

Symposium Fiscale boetes

Op 4 november a.s. zal er een symposium in Maastricht plaatsvinden over 'Fiscale boetes'. De organisatie is in handen van: Rijksuniversiteit Limburg, Belastingdienst in Limburg, Coopers & Lybrand belastingadviseurs, Moret Ernst & Young belastingadviseurs en Deloitte & Touche belastingadviseurs. Aan de onderwijsbalie ligt een brochure met inschrijfformulier ter inzage.

BUREAU INTERNATIONALISERING

Openingstijden voor Nederlandse studenten: maandag- dinsdag- en donderdagochtend van 10.15-11.15 uur.
Openingstijden voor Erasmus, Tempus en Magister Iuris Communis studenten: maandag, dinsdag- en donderdagochtend van 10.15-11.15 uur.

Informatiebeurs

Studeren in het buitenland, Scope on the Globe 1994.
De nationale beurs over studie en stage in het buitenland. RAI Amsterdam, 30 september & 1 Oktober 1994.

Beurzen

- PAUL GUGGENHEIM PRIZE to be awarded in 1995.
The Paul Guggenheim prize (SWFR. 12.000) will be awarded to a monograph of major importance in the field of public international law. It may be written in English, French, German, Italian or Spanish. Applications accompanied by a curriculum vitae, a list of publications and five copies of the work submitted must be received, no later than 31 January 1995, by:
Paul Guggenheim Foundation, The Graduate Institute of International Studies, 132, Rue de Lausanne, 1211 Geneva 21 (Switzerland).
- 1995-1996 Forum Fellowships, European University Institute.
It offers research grants intended for scholars actively engaged in research on Citizenship.
- Georgia Rotary Student Program 1995-1996
Covers one scholastic year, from September to June, and is for study only in colleges and universities located in the State of Georgia, USA.
Deadline: November 1, 1994
- Houthoff-beurs 1995-1996. Voor het volgen van het LL.M. Program aan Harvard Law School Deadline: 14 Oktober 1994

UITWISSELINGSPROGRAMMA'S

-STIR - Japan programma: studenten die geïnteresseerd zijn in een stage of een studieperiode in Japan dienen met grote spoed contact op te nemen met Sylvie van Lammeren, Bureau Internationalisering.

Boekhandel

DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 251978

Agenda

Voor het voetlicht:
Peter Schat

woensdag 5 oktober,
20.00 uur
Toneelacademie
Lenculenstraat 31-33
Toegang: studenten gratis /
overigen f 7,50

Kleur moet,
maar mag het ook altijd?

donderdag 6 oktober,
20.00 uur
Aula, Tongersestraat 53
Prof. dr. Ch. de Weert,
KU Nijmegen

Het Hete Hangijzer:
Junks, wat doen we ermee?

dinsdag 11 oktober,
20.00 uur
Lenculenstraat 39
Actualiteitendebat

De psychologie van de
kleur

donderdag 13 oktober,
20.00 uur
Aula, Tongersestraat 53
Drs. F. Evers,
Hogeschool Den Haag

Fragmenten: over kleur en
verbeelding

vrijdag 14 oktober,
20.00 uur
Kumulustheater
Herbenusstraat 89
Toegang: studenten gratis /
overigen f 5,00

Semiotiek van kleur in de
beeldende kunst

donderdag 20 oktober,
20.00 uur
Aula, Tongersestraat 53
Mevr. dr. M. van Me-
chelen, Un. van
Amsterdam

Open podium

vrijdag 21 oktober,
20.30 uur
Kumulustheater
Herbenusstraat 89
Toegang: f 2,50

Farbe in Architektur und
gebaute Umgebung

maandag 24 oktober,
20.00 uur
Aula, Tongersestraat 53
Prof. W. Spillmann,
Technikum Winterthur
Zwitserland

Van den Biggelaar
debatwedstrijd

dinsdag 25 oktober,
20.00 uur
Lenculenstraat 39
Eerste voorronde

Voor zover niet is aangegeven zijn
de Studium Generale-programma's
gratis en vrij toegankelijk. Even-
tuele kaartverkoop: uitsluitend aan
de zaal.

Bureau Studium Generale Postbus 616, 6200 MD Maastricht ☎ 043 883541 (van 9.00 tot 15.30)

S

G

oktober 1994

5

6

11

13

14

20

21

24

25

donderdag 6 oktober
Kleur moet, maar mag het ook altijd?, lezing,
Aula RL, 20.00
Britten Quartet, werk van Janáček en Schubert,
Vrijthoftheater, 20.15

vrijdag 7 oktober
Oleanna, toneel, Peter Faber en Caroline Almekinders,
Vrijthoftheater 20.15
Kaspar Hauser, Stuffed Puppet Theatre, Lösstheater, 20.30

zaterdag 8 oktober
Euregio koren festival, koren uit België en Duitsland,
Conservatorium, 20.00
LSO met Rian de Waal, klassiek concert, Hoogtepunten uit
de Romantiek, Vrijthoftheater, 20.15
Stand up comedy, Soli Philander, Lösstheater, 22.00

zondag 9 oktober
Liefde is..., liederen over de liefde in alle stijlen,
Marga van Hintum, COC Bogaardenstraat 43, 14.30
Hello Dolly, musical, Nederlandse Volksopera,
Vrijthoftheater, 20.15

maandag 10 oktober
Rigoletto uitgelegd, muzieklesing, Len van Schaik,
Conservatorium, 20.00
Herakles, Mythologie en werkelijkheid, voordracht Carool
Popelier, 't Pesthuys, 20.15
Hello Dolly, musical, Nederlandse Volksopera,
Vrijthoftheater, 20.15

dinsdag 11 oktober
Rijkemanshuis, Het Zuidelijk Toneel, Vrijthoftheater, 20.15

woensdag 12 oktober
The Bootleg Beatles, pop, Vrijthoftheater, 20.15

Exposities

Paulette Snijders, olieverven en gemengde technieken,
Galerie FAH, Brusselsestraat 80,
9 okt (opening 15.00) t/m 6 nov, do 16.00-20.00,
vr t/m zo 13.00-17.00

Hans ter Horst, schilderijen en objecten, Galerie Anny van
den Besselaar, Tafelstraat 6a,
7 okt (opening 20.00) t/m 6 nov, vr t/m ma 13.00-17.30
Hommage aan Nic Jonk, beelden, Galerie Bell'Arte, Achter
de Comedie 16a, t/m 6 nov, di t/m za 11.00-17.30,
zo 13.00-17.00

Kijk op krabbels, krabbels, tekeningen en schilderwerk van
peuter en kleuter, kunstenaar en aap, Natuurhistorisch
Museum, De Bosquetplein 6-7, t/m 30 okt,
ma t/m vr 10.00-12.30, 13.30-17.00; za, zo 14.00-17.00
Sander Philippen en **Frits van der Zander**, foto's en
schilderijen, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, t/m 23 okt,
wo en vr 14.00-18.00, do 18.00-20.00, za 10.00-17.00,
zo 13.00-17.00

Etienne Dewulf en **Tim Andrews**, keramiek, Galerie Lot
Duynstee, Hoogbrugstraat 18, t/m 15 okt,
wo t/m vr 13.30-17.00, za 11.00-17.00

Films

Speelweek: 6 oktober t/m 12 oktober

Filmtheater Lumière, Bogaardenstraat 40b
Fresa Y Chocolate, dag, 20.00
Dangerous Liaisons, dag, 20.30
Temptation of a Monk, dag, 22.00
The Snapper, do t/m za 23.00

Cinema Palace, Wycker Brugstraat 1
De Aristokatten, za en zo 14.30
The Flintstones, za, zo en wo 14.30
Wolf, dag, 17.45

Speed, dag, 18.00, 21.15 (ma geen late voorstelling)
Natural Born Killers, dag, 18.30, 21.30; za, zo en wo ook
14.30

Clear & present Danger, dag, 20.45
Sneak Preview, ma 21.00

MGM-Maastricht, Wilhelminasingel 39
Forrest Gump, dag, 14.00, 17.00, 20.30
Wyatt Earp, dag, 20.15; do, vr, ma en di ook 14.15
When a man loves a woman, dag, 13.15, 16.00, 18.45,
21.30
Four weddings and a funeral, dag, 13.15, 16.00, 18.45,
21.30
I love trouble, dag, 18.45, 21.30; do, vr, ma en di ook 13.15
Color of night, dag, 13.15, 16.00, 18.45, 21.30
Jungle Jack, do t/m di 16.00; za en zo ook 13.15
Duimelijntje, za en zo 13.15, 16.00
True Lies, za nacht 00.15

Ciné-K, Bernardusstraat 13
The last Seduction, dag, 21.00

Expositie reconstrueert confrontatie

Gauguin en zijn tijdgenoten in Luik

'De tovenaar van Hiva Oa' uit 1902, dat Gauguin een jaar voor zijn dood schilderde. Een van de pronkstukken van het Luikse Museum voor Moderne en Hedendaagse Kunst, dat ook op de tentoonstelling te zien is.

Honderd jaar geleden kwam de schilder Paul Gauguin, toen 46 jaar oud, naar Brussel om er de opening van de eerste tentoonstelling van *La Libre Esthétique* bij te wonen. De Vrije Esthetica was een van de stromingen die evenals de impressionisten, neo-impressionisten, symbolisten en art nouveau-aanhangers als avant-garde de twintigste eeuw wilden binnenstormen. De aanhangers vonden elkaar in bewegingen als *Les Vingt*, *L'Essor*, *L'Art Libre* of *La Libre Esthétique*.

Erg inspirerend moet die ontmoeting niet gewerkt hebben op Gauguin, die toch al moeilijk binnen één stroming is te plaatsen. Een jaar later vertrok hij opnieuw naar Tahiti, waar hij eerder, van 1891 tot 1893, had gewerkt, en keerde nooit meer terug naar Europa. In 1903 stierf hij op het Markeze-eiland Hiva Oa.

De confrontatie met de fin de siècle-stromingen wordt honderd jaar na dato overgedaan in Luik, waar de tentoonstelling 'Gauguin en België, de 20 en de Vrije Esthetica' vanaf 21 oktober te zien is. In de Salle Saint-Georges zullen tot 15 januari zestig

werken van Gauguin - schilderijen, tekeningen, aquarellen en keramiek - en dertig werken van tijdgenoten worden geëxposeerd. De museumruimte, die bij vorige gelegenheden als de Monet-expositie nogal wat ongemakken vertoonde, is voor die gelegenheid zelfs ingrijpend verbouwd. Omdat het nog niet lang geleden is dat in Parijs een overzicht van het oeuvre van Gauguin te zien is geweest was het ondenkbaar opnieuw een grote Gauguin-retrospectieve te presenteren. Alleen door een specifiek thema - de confrontatie met tijdgenoten op Belgische salons - te kiezen zijn de organisatoren van de Luikse tentoonstelling erin geslaagd enkele tientallen werken van Gauguin los te praten uit particuliere collecties en musea van heinde en ver.

Een belangrijk pre was dat het pas heropende museum voor Moderne en Hedendaagse Kunst de afgelopen jaren haar eigen meesterwerken royaal heeft kunnen uitlenen omdat het als gevolg van de Luikse geldzorgen jarenlang gesloten is geweest. Bovendien bezit het museum zelf een van de betere stukken van Gauguin, 'De tovenaar van Hiva Oa'.

Hoewel Gauguin alleen bij de opening van de Vrije Esthetica-salon lijfelijk aanwezig is geweest in België, presenteerde hij zijn werk bij diverse andere gelegenheden in België. In 1889 en '91 nam hij deel aan de 'Salons van de 20' en in 1897 was zijn werk opnieuw te zien bij een volgende Salon van de Vrije Esthetica. Andere deelnemers aan die salons zijn nu ook weer in Luik te zien. Frankrijk is uiteraard het best vertegenwoordigd met mensen als Bernard, Bonnard, Redon, Rodin, Rops, Signac, Toulouse-Lautrec en Vuillard. De Belgische kunst is vertegenwoordigd door Theo Van Rys-

selberghe en de art nouveau-paus Henri Van de Velde. Op een tentoonstelling van Gauguin en zijn tijdgenoten mag Van Gogh natuurlijk niet ontbreken, zij het dat van hem slechts één werk, een tekening, in Luik te zien is.

Jacques Herraets

De tentoonstelling 'Gauguin en België, de 20 en de Vrije Esthetica' wordt van 21 oktober tot 15 januari gehouden in de Salle Saint-Georges. Openingstijden dagelijks van 11.00 tot 18.00 uur en op woensdagavond van 19.00 tot 22.00 uur. Toegangsprijs 250 Bfr, voor groepen vanaf 15 personen en studenten 175 Bfr. Reservering voor groepen 003241219280

Cine-K in handen van Lumière

Cine-K aan de Bernardusstraat fungeert tot nu toe voornamelijk als uitloop voor Mabi-films. Nu de Mabi gesloten is, zal de zaal voortaan geprogrammeerd worden vanuit filmhuis Lumière. Vandaag hebben zij de Maastrichtse première van de 'The last seduction' van John Dowe. Ook in de toekomst zullen er regelmatig nieuwe-films draaien. (JvD)

Studentenband Volumia! speelt in Dominicanerkerk

Negen frontmannen plus gratis anus

Voor een groep die covers speelt heeft studentenband Volumia! het aardig voor elkaar. Na een optreden in Valkenburg denkt de journalist van een regionale krant dat hij De Dijk heeft gezien: "Het enthousiasme steeg ten top, toen De Dijk een nummer van de legendarische Joe Cocker bracht en een man op het podium uit zijn kleren ging." En over die stripper werden weer serieuze vragen gesteld in de Valkenburgse gemeenteraad.

lopig hoogtepunt. Niet iedereen bleek echter bestand tegen de overvolle agenda. Nieskens: "Onze eerste zanger ging een beetje vliegen als hij twee handtekeningen had uitgedeeld." Dat zat de groep bepaald niet lekker. Nieskens, zoals het de ware leider van een band betaamt: "Wij zijn allemaal frontmannen. In goed overleg hebben we daarom besloten de zanger eruit te flikkeren." Het muzikantenpotentieel op de Heerlense hogeschool bleek al snel uitgeput, reden om de blik te richten op Maastricht. Sander de Buissonjé

(21), student aan de Hoge Hotelschool, had nog nooit gezongen maar het leek hem erg gaaf. "Ik moest van Hans-Paul meteen voor de leeuwen," zegt De Buissonjé. "De middag voor het eerste optreden heb ik nog snel wat teksten van buiten geleerd." Zijn schorre zangstem viel in de smaak bij de andere bandleden en het publiek. Iemand niet direct into pop zou inderdaad zweren dat het Huub van der Lubbe van De Dijk is, die daar 'Ik ben nergens goed voor' voor staat te zingen. Als Volumia! overigens gemeenschappelijke roots heeft, dan

Maastrichtse studentenband aan de knoppen (foto Nelis Tutkey)

is het dat: de Nederpop zoals die halverwege de jaren tachtig in volle bloei stond. Dat geldt ook voor student economie Harald Mingels (25), saxofonist van de band. "Dat intro van 'Het gevoel is weg', dat is pwáááá, een onvoorstelbare energie." Die baan voor na de inmiddels afgeronde studie heeft Mingels dan ook een jaartje uitgesteld. Ook Nieskens houdt zich nu full-time met Volumia! bezig. "Vooral bij studentenfeesten zit de sfeer er meteen in. Die lui gaan niet drie nummers af staan wachten, dat is meteen van: party on, Wayne. Altijd gezellig." Maar wat moet die mannelijke stripper dan nog op het podium? Nieskens: "Ik zat in het café met een lokale Chippendale, die zat op te scheppen over zijn eigen heren-act, de Nasty Boys - of zoiets. Ik zeg: laat je anus een keer bij ons op het podium zien." Aldus geschiedde, onder meer te Valkenburg. Op vragen van de plaatselijke VVD-fractie antwoordde het college van B&W: 'Het was kennelijk een spontane actie, die op grond van de algemene politieverordening weliswaar verboden is, maar waartegen niet is opgetreden.' Party on, Wayne.

Eugène Baak

Studentenband Volumia! speelt zaterdag 15 oktober op de Pink Party van het C.O.C. in de Dominicanerkerk. Boeken 045-741849 (Hans-Paul Nieskens).

"Het is onvoorstelbaar snel gegaan," zegt de afgestudeerde Hans-Paul Nieskens (26). Voor de gitarist en manager van de groep was Volumia! tot voor anderhalf jaar geleden niet meer dan het schoolorkestje van de Hogeschool Heerlen. "We studeerden inderhaast een paar nummers in voor een feestje. Na afloop zei iedereen: het was leuk, maar keihard. Vandaar ook die naam." Kennelijk was de negenmansformatie behalve leuk en hard ook goed: het afgelopen jaar werd Volumia! ruim honderd keer geboekt, vooral op studentenfeesten en festivals met frappante namen als *Swinging Weert*. Een optreden over de grens samen met het Duitse BAP - bekend van de hit "Kristallnacht" - geldt als voor-

Pruis

Afgelopen maandag, op de Dag der Duitse Eenheid, kon men mijer slechts met moeite van weerhouden om de Derde Wereldoorlog te ontketenen.

Het is dezer dagen modieus om te speculeren over deelname van onze Oosterburen aan allerlei herdenkingsbijeenkomsten rond de Tweede Wereldoorlog. Dat gebeurt meer omdat zo iets symbolische waarde heeft dan dat daar nu zo ongelooflijk veel behoefte aan bestaat. Naar mijn weten hebben de Duitsers zelf de afgelopen negenenveertig jaar niet buitensporig uitgebreid stilgestaan bij de algehele capitulatie van hun ooms, vaders en broers op 8 mei 1945. Dus waarom zouden ze dat nu opeens wél doen?

Omdat wij, tolerantelingen en vergevingsgezinde voormalig lijdenden onder het wrede nazi-juk die zo prachtig bevrijd zijn door die toffe geallieerden, van al die vermeende animositeit af willen. We zijn inmiddels vriendjes, niet?

Tegelijkertijd blijkt met de regelmaat van de klok dat moffenhaat nog steeds bestaat. Vreemd genoeg vooral onder mijn generatiegenoten, die de oorlog überhaupt niet hebben medegemaakt. Voor ons geldt misschien nog steeds de Nederlaag uit 1974 die ons ongemak veroorzaakt.

'Ja, maar die Pruisen zijn ook van die arrogante brulapen,' hoor ik van professionele Pruisenvrezers. Ik geloofde daar nooit zo erg in; ja, hun taal is geschikt om te commanderen, en ja, er zijn uitdrukkingen (Ausweis, bitte!) die onverwachte rillingen opwekken. Maar zo kan je ook het Nederlands betitelen (zoals vele buitenlanders daadwerkelijk doen) als een slechts licht gecultiveerde keelaandoening waarbij veel gerocheld wordt.

Ik geloofde dus nooit zo in vooringenomen meningen over de kwaadaardigheid van de Oosterbuur. Tot afgelopen maandag, de Dag der Duitse Eenheid.

Veel Duitsers geven er de voorkeur aan om die eenheid te demonstreren door massaal de grens over te steken. De Maastrichtse binnenstad was dus vergeven van de Duitsers en Duitsertjes. Persoonlijk zie ik liever een invasie van Mariachi-bandjes, Peruaanse fluitisten en Marokkaanse merguezbakkers, aangevuld met de toevallige ambulante Vijverdal-cliënt om het straatbeeld ietwat op te fleuren, maar soit...

Totdat ik met mijn hond (bang voor pissebedden, vuilniszakken en liefhebster van Martin Gaus op TV; een totaal onschadelijke knuffelbeer dus) bij de negotie van mijn koffiehandelaar binnentrad. Een minuscuul Duitserinnetje zette het op een gillen. Iek! Een hond! Geschrokken wenste mijn hond zich uit de winkel te verwijderen, maar voordat een en ander geëffectueerd kon worden brulde de mama van het Duitserinnetje met onvervalst SS-accent "HOUD GODVERDOMME DIE SMERIGE ROTHOND BIJ JE, TRUT, ZIE JE NIET DAT MIJN SCHATJE BIJNA GEBÉTEN WERD DOOR DAT ONGE-MUILKORFDE MONSTER!?" Sprakeloos keek ik de eigenaar van de nering aan, die mij met zijn ogen aanmoedigde om het daadwerkelijk te zeggen. Maul halten, teef, eerst de joden en nu zeker honden? Oei, oei, oei! Foute boel.

Eva

Iedere dag dierendag

Roedels sociologen, kuddes psychologen en nesten biologen hebben de relatie mens-dier onderzocht. Van nuttig hulpmiddel via gezelschapspartner tot levenspartner; van schouderklop via omhelzing tot tongzoen; van vuilniszak via tuingraf tot hondenkerkhof - niet zelden overstijgt de liefde voor het dier die voor de eigen soort. Om met werelddierendag tot een ongekend hoogtepunt te komen. Zelfs de universitaire medewerkers ontsnappen niet aan antropomorfe kwalificaties als ze hun zoöfiele relaties beschrijven: "Ze kan absoluut niet tegen negatieve impulsen. Dan raakt ze in de war en lijkt het alsof ze heel erg ligt te piekeren." Maar werelddierendag hebben ze in alle stilte, in besloten kring en met bescheiden cadeautjes gevierd.

BERICHT UIT MAASTRICHT

De zesduizend bijen van Hans Maurer (inkoop) zijn niet extra geknuffeld, afgelopen dinsdag. Als de imker ook maar even een hand in de kast zou steken, vallen er doden. De beestjes kunnen in deze tijd van het jaar absoluut niet tegen een verstoring van het evenwicht. Ze hebben al hun energie nodig om op temperatuur te blijven. Bovendien is Hans allergisch, letterlijk, voor bijesteken sinds hij een keer bijna dertig beten tegelijk heeft opgelopen nadat hij een kast uit zijn handen had laten vallen. Ondanks hun "zachtmoedige karakter" kunnen de bijen buiten zinnen raken als je ze "tegen de haren instrijkt."

Geen dierendag voor de bijen: "Je kunt niks met die jongens. Niet aaien en niet tegen ze praten." Iets lekkers te eten dan? "Als je ze geen suiker voert, gaan ze kapot, voer je ze iets anders, gaan ze ook kapot."

De honden van Janneke (voorlichting) en Leo (personeelszaken) Leunissen hebben dinsdag ook geen dierendag gevierd. Ze hebben er zeven: vier curly coated retrievers en drie kortharige chow-chows. Het zijn allebei zeldzame rassen, in Nederland komen er maar 70 tot 80 exemplaren van voor. Elke hond heeft zijn eigen persoonlijkheid, zegt Janneke, net als mensen.

De babyperiode (0-8 weken) is een zware tijd: "Toen de jongste chow-chow geboren was hadden we gigantisch veel kraamvisite." Maar Janneke heeft geen kraamhulp en krijgt ook geen zwangerschapsverlof: "Meestal nemen we dan vakantie. Ook om de kleintjes te verzorgen. Als ze wat groter zijn moeten ze veel naar buiten en vijf keer per dag gevoerd worden."

Sommige pups brengen hun kleutertijd (acht weken - vier maanden) bij Janneke en Leo door. "De hondjes moeten in die periode zoveel mogelijk meemaken", zegt Janneke. "Dus gaan we met ze op straat, laten we ze kennismaken met katten en kinderen en gaan we met ze autorijden."

Tijdens de adolescentie (vier maanden - twee jaar) wordt er veel aan de opvoeding gedaan. Met zeven weken krijgen de hondjes een psychologische test waaruit hun karakter blijkt: bazig of juist onderdanig, beheersend of juist snel overrompeld, initiatiefrijk, of juist meegaand. Een toekomstige eigenaar kan zo selecteren op karakter. "Sera krijgt nu gehoorzaamheidstraining. Het examen zal ze niet halen. Ze is erg onzeker. Dat werd al gezegd bij de psychologische test. Ze kan absoluut niet tegen negatieve impulsen. Dan raakt ze in de war en lijkt het alsof ze heel erg ligt te piekeren."

Als de vrouwtjes twee of drie jaar zijn wordt er een partner uitgekozen. Janneke kent alle kortharige chow-chows in Neder-

land en via kennissen ook veel Zweedse, Duitse, Engelse en Deense. Voor Dyna, die pas vier maanden is, zoekt ze nu al een huwelijkspartner. Maar dat zal niet makkelijk gaan: "Oosterse honden zijn heel eigenwijs. Ze zijn erg trots en vinden de partner die wij voor hen kiezen meestal een belachelijke keuze. Het zal veel overredingskracht kosten." De mannetjes zijn al net zo kieskeurig. Van heinde en verre komen liefhebbers naar St.-Gerlach om hun teven te laten dekken door een van de Leunissen-boys. Laatst was er een Deense familie die een week in de omgeving heeft gebivakkeerd voordat het klikte tussen hun hond en de chow-chow Bilbo.

"Toen ik zestien was wist ik al dat geen kinderen wilde, maar honden. Gelukkig dacht Leo er ook zo over.", zegt Janneke. Leo geeft gehoorzaamheidstrainingen. Jannekes hondenleven manifesteert zich in het voorzitterschap van een Geleense hondenclub, het lidmaatschap van verschillende kortharige-chow-chow-clubs, het bijhouden van stambomen van alle Nederlandse chow-chows, het fokken met de dieren, het deelnemen aan shows en wedstrijden - de Leunissenclan heeft tientallen nationale en internationale prijzen gewonnen - en het schrijven van artikelen en hoofdstukken in hondenboeken. In het maandblad 'De hondenwereld' vult Janneke de rubriek 'Keesachtigen en Poolhonden.'

De Leunissen hebben een tuinarchitect laten komen die lang heeft gekeken naar de honden voordat hij ging ontwerpen. Het resultaat is een wirwar van paden waarover de dieren kunnen rennen. Voor de afrastering is een baan vrijgelaten waarover ze al rennend naar het bezoek kunnen blaffen. Stekelige planten moeten voorkomen dat de honden door het gewas denderen. Hier is het iedere dag dierendag. "Kijk ze eens harmonisch over die paden rennen", zegt Janneke trots.

Hoe staat het met de dieren die de universiteit zelf houdt? Ook bij het proefdierencentrum is het iedere dag dierendag, zegt Ton van den Boogaard (hoofd). In een rotvaart geeft hij een rondleiding langs de hokken: de varkens liggen op stro bij te komen van een darmoperatie (varkens liggen elders nooit op stro), de ratten genieten tijdens hun laatste uren van de radio (Hilversum twee, want "drie kun je die beestjes niet aandoen") en de honden rennen lekker door de openlucht. Voor zover hun pacemakers en kunstheupen dat toelaten. "Het is belangrijk dat de dieren zich gelukkig voelen. Dan werken ze goed mee, krijgen geen ziektes en herstellen snel van de operaties", zegt Van den Boogaard. "Daarom geven we ze ook geen marsepeinen kluiven of strikken in het haar." Wel kregen de honden van hun verzorger allemaal een varkensoor.

Evelyn de Leeuw (faculteit gezondheidswetenschappen) had geen fijne dierendag. Ze mag haar hond niet meer meenemen naar haar werk nadat slechts "één persoon" (zegt De Leeuw) had geklaagd over het dier dat "in weerwil van de reguleringen en in bevuild toestand, vermoedelijk als gevolg van diarree" (schreef de klager) dagelijks het faculteitsgebouw bezocht. De Leeuw moest op het matje bij de directeur, die het hondenbezoek verbood. Toen zij de hond kocht, werkte ze in een ander gebouw waar niemand bezwaar maakte tegen het beest: "Poca kan niet tegen alleen zijn. Dus zie ik me nu genoodzaakt minder op de werkplek te verschijnen." Als ze 's middags thuiskomt is de hond "zo uitzinnig van vreugde dat ze bijna een toeval krijgt." Maar De Leeuw treurt: "Ze hebben me murw. Echt waar, als ik aan Poca denk krijg ik tranen in mijn ogen."

Wim Ortjens

Janneke Leunissen: "Toen de jongste geboren werd, hadden we gigantisch veel kraamvisite". (foto Nelis Tutkey)